

HUMUS

Afdelingsblad IVN Maastricht
Nr 103 -Voorjaar 2019



Project Ommetje Wolder

Afgerond met opening site Hoogcanne

ivn natuur
educatie
Maastricht

Bestuur

Voorzitter

Anneke van Montfort 06-11095935 an.van.montfort@hotmail.com

Vice-voorzitter

Irma Kokx 043-3258339* ipa.kokx@gmail.com

Secretaris/ledenadministratie

Carlo Poolen 043-3626261 ivn.maastricht@home.nl

Penningmeester

Theo van Mulken 06-22434560 thvanmulken@planet.nl

Leden

Chrit Merckelbagh 043-3612892 chritm@gmail.com
Gid van Schijndel 06-21253047 gid.van.schijndel@home.nl

Coördinatoren werkgroepen

Werkgroep Publieksactiviteiten

Irma Kokx 043-3258339* ipa.kokx@gmail.com
* na 18.00 uur

Werkgroep Jeugd - 'de Jekerdal-scharrelkids'

Vacature (voor inlichtingen: Carlo Poolen)

Werkgroep Flora (WGF)

Susanne Eussen 043-3259414 s.eussen@gmail.com

Werkgroep Natuurbeheer (WGNB)

Stephan Prinsen 06-42241763 stephanprinsen@gmail.com
Dirk v/d Weijer 043-3617900 bonlogis@hotmail.com

Werkgroep Vogels (WGV)

Janneke Ackermans 06-34832847 wgv.maastricht@gmail.com
Christine Woestenburg 06-48459788
Nico Wetzels 043-3479211

Werkgroep Wandelen met busvervoer

Herman Heemskerk 043-3613565 herman.heemskerk@home.nl

Werkgroep PR

Chrit Merckelbagh 043-3612892 chritm@gmail.com

Projectgroep Tiny Forest

Tineke de Jong 043-3521109 tineke.de.jong@kpnplanet.nl

Secretariaat

Carlo Poolen 043-3626261
postadres: IVN Maastricht, Trichtervooгенdenstraat 70, 6223 CT Maastricht

Website www.ivn.nl/maastricht

Humus 103



... dat 'ommetje Wolder' een zeer geslaagd project is.



In navolging van de projecten 'Stadsnatuur' en 'Kloostertuin Opveld' wordt in deze Humus nogmaals aandacht besteed aan het project 'Ommetje Wolder', omdat het project nu afgesloten is. Dat is natuurlijk niet helemaal waar, want er zal altijd onderhoud nodig zijn. Dit project van IVN Maastricht, opgestart in 2016, heeft als doel de kern van Wolder te verbinden met de natuur op de Cannerberg. Daar is in 2013 ter compensatie van de aanleg van de A2-tunnel het Hoogcannerbos aangelegd naast het Millenniumbos. Tussen deze 'jonge' bossen en het 'oude' Cannerbos ontstaat ook nieuwe natuur. De succesvolle afronding van het project, was het zichtbaar maken van de site van de Bandkeramiekers afgelopen voorjaar. Van Stichting het Limburgs Landschap kregen wij inmiddels bericht dat het ommetje zorgt voor meer wandelaars en interesse in het gebied. Daar mogen we best trots op zijn en het bevestigt dat we een mooi en nuttig project hebben gerealiseerd! Lees meer over dit project op pagina 16.



Bestuursberichten

Nieuwe leden

In de afgelopen periode hebben zich de volgende nieuwe leden aangemeld: Carla Luja, Connie Stumpel, J. Verkade, G. Hermkens en dhr. en mw. Overtoom. We heten iedereen van harte welkom bij onze vereniging.

Post

In dit overzicht vindt u de meest interessante post die het bestuur van IVN Maastricht in de afgelopen periode heeft ontvangen. U kunt een poststuk opvragen bij de secretaris, Carlo Poolen.

- CNME: jaarverslag 2017
- IVN Eijsden: de Wissel nr. 2018-03
- Natuur en Milieufederatie Limburg: Limburgs Milieu nr. 2018-03



Automatische incasso voor contributie IVN Maastricht en abonnementsgeld Natuurgids

Aan de (gezins-)leden van IVN Maastricht,

Het bestuur heeft besloten om de contributie van het IVN-lidmaatschap en het abonnementsgeld van de Natuurgids vanaf 2019 jaar door middel van automatische incasso te innen. We denken dat dit voordelen oplevert voor u en onze penningmeester. Voor u heeft de automatische incasso als voordeel dat u niet vergeet uw contributie te betalen. Onze vereniging bespaart met het automatisch innen van contributiegelden tijd en kosten omdat wij geen acceptgirokaarten meer hoeven te kopen, verspreiden, controleren en verwerken. Kortom: een win-win-situatie. Daarnaast is onze penningmeester ieder jaar veel tijd kwijt met het aanmanen van leden om hun contributiegelden te betalen. Wij willen graag een punt kunnen zetten achter deze ondankbare klus. Het automatiseren van contributie-inning sluit aan bij de landelijke tendens van het IVN om afdelingen te ontlasten door de ledenadministratie en geautomatiseerde contributie inning van afdelingen over te nemen. Onze afdeling gaat nog niet op het aanbod in, maar vooruitlopend op eventueel meeliften heeft het afdelingsbestuur besloten om alvast een automatische incasso door te voeren. Wij vragen uw medewerking bij deze ingrijpende stap. U ontvangt van ons een brief met daarin de hoogte van de contributie die u in het afgelopen jaar heeft betaald. Bij de brief zit een machtigingskaart. Wij vragen u deze in te vullen en bij het bestuur in te leveren. Leden die de overstap niet willen maken, kunnen per acceptgiro betalen. Maar wij hopen dat de meeste leden met ons deze stap gaan maken. Heeft u vragen of opmerkingen, neem dan contact op met onze secretaris Carlo Poolen.

Met vriendelijke groet, bestuur IVN Maastricht

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering IVN Maastricht 2019

Aan alle leden van IVN Maastricht,

Graag nodig ik u uit voor de jaarlijkse algemene ledenvergadering van IVN Maastricht op 27 februari 2019 om 20.00 uur in de Natuurtuinen Jekerdal aan de Drabbelstraat. De concept-agenda is als volgt :

1. Opening door de voorzitter en vaststelling agenda.

Behandeling van het verslag van de algemene ledenvergadering van 28 februari 2018.

Het verslag is gepubliceerd in Humus nr. 101, maar u kunt het ook opvragen bij de secretaris.

3. Jaarverslag 2018 van de secretaris.

Het verslag is gepubliceerd in Humus nr. 103.

4. Financiën.

- a. Balans en Verlies & Winstrekening;
- b. Verslag van de kascontrolecommissie over 2018;
- c. Benoeming kascontrolecommissie 2019;
- d. Behandeling van de realisatie 2018 en de begroting 2019;
- e. Vaststellen contributie 2019.

De stukken worden tijdens de vergadering uitgereikt en kunnen vooraf worden opgevraagd bij de penningmeester.

5. Samenstelling van het bestuur.

Kandidaten kunnen zich opgeven bij de secretaris. Het rooster van aftreden is als volgt :

Voorzitter	Anneke van Montfort	aftredend in 2020
Secretaris	Carlo Poolen	aftredend in 2021
Penningmeester	Theo van Mulken	aftredend in 2019
Bestuurslid	Irma Kokx	aftredend in 2020
Bestuurslid	Chrit Merckelbagh	aftredend in 2019
Bestuurslid	Gid van Schijndel	aftredend in 2020

Chrit stelt zich niet meer beschikbaar als bestuurslid.

6. Statuten.

IVN NL heeft nieuwe modelstatuten voor de IVN-afdelingen opgesteld. De wijzigingen gaan over het moderniseren van de doelstelling en middelen van het IVN, ANBI-proof maken en vernieuwing van de ledenadministratie. De concept-statuten zijn op te vragen bij de secretaris.

7. Vooruitblik activiteiten.

Irma Kokx, coördinator activiteiten, geeft een toelichting op de activiteiten in 2019

8. Rondvraag en sluiting.

Namens het bestuur, Carlo Poolen, secretaris

We kunnen weer terugkijken op een jaar vol met IVN-activiteiten. Dat doen we in de vorm van een jaarverslag, gericht op de publieksactiviteiten. Ook proberen we de activiteiten vast te leggen in cijfers om vergelijking met voorgaande jaren mogelijk te maken. De vele activiteiten van de werkgroepen zijn niet opgenomen in dit verslag tenzij deze als publieksactiviteit zijn opgezet. Voor sfeerimpressies van de activiteiten en de werkgroepen verwijzen we naar de verslagen in ons verenigingsblad Humus. In verband met de verschijningsdatum van Humus is dit verslag bijgewerkt tot en met 18 november.

01: De vereniging

De vereniging telt 222 leden, te verdelen in 187 leden, 3 ereleden en 32 gezinsleden. Daarnaast zijn er 24 donateurs. Dit is weer een stijging na 2 jaar dalende ledenaantallen.

Ledenaantal IVN Maastricht

2018:	187 leden	32 gezinsleden	Totaal: 222 leden	24 donateurs
2017:	172 leden	29 gezinsleden	Totaal: 204 leden	21 donateurs
2016:	181 leden	35 gezinsleden	Totaal: 220 leden	13 donateurs
2015:	207 leden	43 gezinsleden	Totaal: 250 leden	
2014:	203 leden	29 gezinsleden	Totaal: 232 leden	

De vereniging heeft een bestuur, de bestuursleden worden benoemd door de leden van de vereniging. De samenstelling van het bestuur is niet gewijzigd:

Bestuur

Functie	Naam	Bestuursperiode
Voorzitter	Anneke van Montfort	2017-2020
Secretaris	Carlo Poolen	2018-2021
Penningmeester	Theo van Mulken	2016-2019
Bestuurslid	Irma Kokx	2017-2020
Bestuurslid	Chrit Merckelbagh	2018-2021
Bestuurslid	Gid van Schijndel	2017-2020

Het bestuur vergadert maandelijks waarbij drie keer per jaar de coördinatoren van de werkgroepen en projectgroepen worden uitgenodigd. In de jaarlijkse algemene ledenvergadering legt het bestuur verantwoording af aan de leden. IVN Maastricht is vertegenwoordigd in de Regio Maas & Mergelland en het IVN District Limburg. Voor de regio is een vertrouwenscommissie opgericht. Carlo is een van de commissieleden.

Belangrijk aandachtspunt van het bestuur is het financieel beheer. Het bestuur heeft een handleiding opgesteld, met name gericht op de financiële verantwoording van de vele projecten van onze vereniging. Een ander onderwerp is de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Om te voldoen aan

deze nieuwe wetgeving zijn interne richtlijnen en een privacyverklaring opgesteld. Dit jaar hebben we een jubilaris. René Pirson is 25 jaar landelijk IVN-lid. Tijdens de wijnexcursie, in zijn rol als gids, kreeg hij het zilveren waarde-ringsteken opgespeld door Anneke. Als dank voor de inzet van al onze vrijwilligers hebben we op 1 september de ledendag georganiseerd, 23 leden hebben deelgenomen aan deze leuke en ontspannende middag.

Werkgroepen/projectgroepen

De werkgroepen vormen een belangrijke peiler van de vereniging. Ze organiseren veel activiteiten en bieden onze leden en vrijwilligers de structuur om actief te zijn. Hiermee leveren ze een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van IVN. Bij grote activiteiten en projecten werken de werkgroepen vaak samen. De vereniging telt 7 werkgroepen, gelijk aan 2017. Ook coördinatoren zijn niet gewijzigd.

Werkgroep

Werkgroep Publieksactiviteiten

Werkgroep Jeugd - Jekerdal-scharrelkids

Werkgroep Flora

Werkgroep Natuurbeheer

Werkgroep Vogels

Werkgroep Wandelen met busvervoer

Werkgroep Public Relations

Coördinator

Irma Kokx

Tineke de Jong

Suzanne Eussen

Dirk van de Weijer en

Stephan Prinsen

Janneke Ackermans,

Christine Woestenburg,

Nico Wetzels

Herman Heemskerk

Chrit Merckelbagh

Naast de werkgroepen zijn er ook projectgroepen actief. Zij richten zich op een concreet doel. Als dat is bereikt, stopt de projectgroep. Op dit moment tellen we 5 projectgroepen:

- 1. Projectgroep Stadsnatuur: Verschillende IVN-ers zijn actief bezig, samen met vele andere organisaties. Dit jaar zien we de eerste resultaten: de stadsvisie is gepresenteerd in de gemeenteraad, het stadsnatuurcentrum in de Tapijn is geopend met het 'project Natuurgluren'. Voor onze inzet zijn we beloond met de Gonnie Jongmans Award 2018 van de Rotary, afdeling Elsloo-Maaskant.*
- 2. Projectgroep Ommetje Wolder: de archeologische site 'Hoogcanne' is geopend door Wethouder Krabbendam.*
- 3. Projectgroep Kloostertuin Heer: Dit project is voor IVN Maastricht afgesloten met de oprichting van een eigen stichting voor beheer van het gebied. Maar IVN-ers blijven wel actief in het gebied.*
- 4. Tiny Forest: Dit project is dit jaar gestart. De gemeente wil samen met het IVN ten minste 4 kleine bossen in de stad realiseren.*
- 5. Jubileum: In 2021 bestaat IVN Maastricht 50 jaar. De eerste ideeën om dit te vieren staan al op papier.*

02: Publieksactiviteiten

Natuur- en milieu-educatie is de kernactiviteit van het IVN. Alle IVN-afdelingen proberen met hun activiteiten zo veel mogelijk mensen te bereiken. De traditionele middelen zijn excursies en cursussen, maar er zijn ook andere activiteiten waarbij verschillende educatieve technieken worden toegepast zoals workshops, markten, natuurwerkdagen.

Excursies

15 excursies staan dit jaar in de agenda waaronder de twee traditionele dagwandelingen met busvervoer en de 4 wandelingen van de natuurvierdaagse. In totaal tellen we 497 deelnemers, dat geeft een gemiddeld van 33 deelnemers per excursie. Dit is hoog ten opzichte van voorgaande jaren. Er waren 3 excursies met meer dan 50 deelnemers. Ook de natuurvierdaagse was goed voor meer dan 30 deelnemers per avond. Uitschieters naar beneden zijn de stenenwandeling in koud weer met 0 deelnemers en de sterwandeling met 6 wandelaars. Over de dagwandelingen hoeven we ons voorlopig geen zorgen te maken. De bus was twee keer bijna volledig bezet.

	<i>Aantal</i>	<i>Gemiddeld aantal deelnemers</i>
2018:	15	35
2017:	17	26
2016:	15	24
2015:	14	25
2014:	15	25

Naast de reguliere excursies verzorgen we ook excursies op aanvraag.

Cursussen

IVN Maastricht organiseert jaarlijks cursussen. Er is altijd belangstelling voor het volgen van een cursus en we halen er nieuwe leden mee binnen. Naast de reguliere cursussen zijn er ook enkele kortere vormen zoals workshops. We hebben dit jaar de volgende cursussen georganiseerd :

- Cursus Kaart, Kompas en GPS met 8 deelnemers;
 - Basiscursus Vogels met 20 deelnemers;
 - Cursus Bomen (4 lessen en 4 excursies per lespakket) met 24 deelnemers;
- Dit geeft een gemiddelde van 21 deelnemers per cursus. In vergelijking met de afgelopen jaren is dat hoog.

	<i>Aantal</i>	<i>Gemiddeld aantal deelnemers</i>
2018:	6	21
2017:	8	19
2016:	5	15
2015:	2	14
2010 :	5	16

In samenwerking met het CNME en de regio is in 2017 weer een Natuurgidsenopleiding gestart. De cursus loopt door in 2018 met nog 20 cursisten.

Overige activiteiten

We hebben dit jaar ook activiteiten opgezet die niet vallen onder de bekende categorieën. Vaak doen we dit in samenwerking met een andere organisatie of sluiten we aan bij landelijke of regionale activiteiten van IVN of andere organisaties. Onderstaande overzicht geeft een kleine opsomming:

- Landelijk Tuinvogelweekend op 27 en 28 januari;
- Landelijke Boomfeestdag, samen met het CNME op 14 maart met 29 kinderen en 63 aangeplante bomen;
- Nacht van de Nacht samen met Milieufederatie, 8 deelnemers met een wandeling in het donker over de Sint Pietersberg;
- Nationale nachtvindertelling bij Fort Sint Pieter met 17 deelnemers;
- Discussieavond op 1 februari georganiseerd door IVN, CNME en Natuurhistorisch Genootschap over herintroductie van diersoorten in de natuur;
- Week van de biologie: een lezing over Tiny Forest en de Jac.P. Thijsse-Wandeling;
- De Romeinenweek met een excursie door Maastricht over het Romeins verleden;
- Cursus Heel Nederland Zoemt over bijen;
- Een wijnwandeling door het Jekerdal en St. Pietersberg, samen met de Buurtvereniging Campagne;
- De beleefweek met activiteit van de Scharrelkids, lespakket bomen en een excursie door het Jekerdal.
- De landelijke Natuurwerkdag in het eerste weekend van november.

03: Public Relations

Het verenigingsblad 'Humus' is het visitekaartje van de vereniging en verschijnt dit jaar drie keer. In 2018 is nummer 100 verschenen, in full colour! Voor onze publieksactiviteiten zijn 37 verschillende flyers verzonden. Ons mailbestand bevat inmiddels 478 adressen, inclusief eigen leden en het bestand voor de Jekerdal-scharrelkids.

04: Afsluiting

IVN Maastricht is ook in 2018 weer op vele fronten actief geweest. We hebben veel eigen activiteiten maar we werken ook vaak samen. Daarmee leveren we een belangrijke bijdrage aan de Natuur- en Milieueducatie in Maastricht. Gelukkig hebben we een grote groep actieve leden om dit te realiseren. Graag wil ik alle actieve leden van harte bedanken.

Carlo Poolen, secretaris



Komende activiteiten

Zondag 13 januari - Nieuwjaarswandeling

Zoals eerder aangekondigd gaan we met de Nieuwjaarswandeling de Hoge en Lage Fronten verkennen. Hier is de afgelopen tijd veel veranderd en het gebied is nog steeds volop in ontwikkeling. We verzamelen om 14.00 uur bij de Brandweerkantine aan de Capucijnenstraat 21. Naar verwachting zijn we uiterlijk om 17.00 uur weer terug. In deze wandeling wordt niet alleen aandacht geschonken aan het gebied, maar zullen ook de activiteiten van IVN Maastricht belicht worden. Iedereen is van harte welkom. Opgave vooraf is niet nodig en er zijn geen kosten aan deze wandeling verbonden.



Zondag 10 februari - Wandeling over de Pietersberg

Deze keer gaan we een wat meer vertrouwd gebied verkennen. Herman Heemskerk gaat met geïnteresseerden een rondje Slavante doen zoals hij dit zelf noemt. Vanaf de parkeerplaats bij de watersportverenigingen gaat hij de Pietersberg over en zal ook via de trap in de ENCI-groeve afdalen om over de ontwikkelingen hier te vertellen. Start om 14.00 uur vanaf Hoge Kanaaldijk 68 (parkeerplaats watersport verenigingen). De duur van de wandeling is ongeveer 2 uur.



Zondag 17 februari - Bezoek NATO-HQ Cannerberg

Buurtplatform Campagne en IVN Maastricht organiseren samen een natuurwandeling gecombineerd met een bezoek aan het voormalig hoofdkwartier in de Cannerberg. Meer info volgt in januari op: www.ivn.nl/maastricht en via onze mail-service.

Zaterdag 23 februari - Jekerdal-scharrelkids

Vogelactiviteit, voor meer info zie pagina 29.

Zondag 24 maart - Ommetje 'Rondom Château Neercanne'

Dit ommetje is onder leiding van Antonie de Beaumont in september gelopen en dit was zo leuk dat een herhaling in een andere jaargetijde voor de hand lag. Dit ommetje is een heel gevarieerde wandeling door het Jekerdal en Kanne met

veel aandacht voor historie en landschap. De ondergrond bestaat uit kalksteen (in volksmond mergel) en door het uitslijten van het dal komt op diverse plaatsen deze mergel aan de oppervlakte. Dit betekent dat naast het vinden van allerlei diersporen (das en bever) ook de vegetatie heel bijzonder is. Het is dus spannend om te kijken wat er in maart al te zien is. In ieder geval beidt deze wandeling veel mooie vergezichten. We lopen via de watermolen in het dorp Kanne weer naar



het Château. Vanaf het Château hebben we een prachtig uitzicht op het Jekerdal (waar we zojuist hebben gelopen), het dorp Kanne en de doorsnijding van (het Belgische deel van) de Pietersberg door het Albertkanaal. We vertrekken om 14.00 uur vanaf de parkeerplaats **vlakbij de ingang** van Château Neercanne (aan de noordzijde van het kasteel), Cannerweg 800, Maastricht (coördinaten: 50.81892 - 5.66748) en de wandeling duurt ongeveer 2,5 uur.

Donderdag 4 april - Gezamenlijke lezing NHG/IVN/CNME

De afgelopen jaren is steeds op de 1^e donderdag van februari een gezamenlijke lezing georganiseerd door Natuurhistorisch Genootschap, IVN Maastricht en het CNME. Deze traditie wordt voortgezet, maar is nu verplaatst naar de 1^e donderdag van april (4 april). Als spreker is Maurice Martens uitgenodigd die een lezing zal geven over Natuur en gezondheid toegespitst op de trits Hittestress, Pollen en Hooikoorts, waarbij klimaatverandering en verschuiving van plantensoorten naar het noorden (Ambrosia) worden toegelicht (Flora van Nederland en Pollennieuws). Aanvang: 20.00 uur. Locatie: Natuurhistorisch Museum

Zondag 5 mei - Wandeling met busvervoer vanuit Malmedy naar Stavelot

Met deze wandeling volgen we een gedeelte van de lange afstand wandeling GR56, eigenlijk het vervolg van de wandeling in april 2018. De gebruikelijke koffiepauze is in Malmedy, deze consumptie wordt gesponsord door IVN Maastricht. Na de pauze gaan we aan de wandel, voor de korte afstand, ongeveer 10 km, worden de gidsen Chrit en Jan gevolgd. Zij die een wat langere



wandeling prefereren volgen Herman en Jo, deze afstand is ongeveer 15 km. Goed schoeisel en kleding is belangrijk maar ook het lunchpakket niet vergeten. De kosten van deze wandeling met busvervoer is voor IVN-leden € 15,00 en voor niet-leden € 17,50. Graag contant betalen in de bus. Zorg voor gepaste bedrag(en). Vertrektijden: Emmapplein 08.30 uur; Wilhelminasingel 08.40 uur; Akersteenweg 08.50 uur. Informatie: Herman Heemskerk, telefoon 043-3613565. Op-gave graag per e-mail: herman.heemskerk@home.nl

Cursus Bomen

De cursus bomen kende ook dit jaar weer meer dan 20 deelnemers en er staan weer een aantal belangstellenden op de wachtlijst. Ook zijn er cursisten halverwege het jaar ingestroomd die de andere lespakketten in 2019 gaan volgen. Dit betekent dat ook in 2019 de cursus wordt aangeboden. De opzet blijft hetzelfde. Verspreid over het jaar worden vier lespakketten aangeboden, elk bestaand uit een theorieles (op woensdagavond) en een buitenles/excursie meestal op de zaterdag erna. Bomen worden in alle vier de seizoenen gevolgd met in elk lespakket aandacht voor waaraan bomen op dat moment herkend kunnen worden, maar ook wordt aandacht besteed aan het belang van bomen voor de mens, voor dieren en het milieu. Centraal staan inheemse bomen, maar ook de exoten komen aan bod omdat



deze veel in parken zijn aangeplant. De theorielessen vinden op woensdagavond plaats van 20.00 tot ongeveer 22.15 uur in de Natuurtuinen Jekerdal, de buitenlessen op zaterdag zijn op locatie en starten om 9.30 tot ongeveer 12.00 uur.

Lespakket 1 (groei van de boom, de herkenning in de winter aan silhouet, stam en knoppen): woensdag 30 januari en zaterdag 2 februari.

Lespakket 2 (bloei en soms al zaad): woensdag 10 april en zaterdag 20 april.

Lespakket 3 (zaden en vruchten): woensdag 18 september en zaterdag 21 september (onder voorbehoud).

Lespakket 4 (herfstbladeren en herfstkleuren): woensdag 23 oktober en zaterdag 26 oktober (onder voorbehoud).

De kosten bedragen per lespakket € 7,50 voor IVN-leden en € 10,- voor niet-leden; wordt er ingetekend voor de hele cursus dan krijgt u voor € 10,- extra onze 3 IVN-bomenroutes. Opgave en informatie bij Irma Kokx bij voorkeur per e-mail: ipa.kokx@gmail.com

Cursus Kaart, Kompas & GPS

Ook de succesvolle cursus Kaart, Kompas & GPS wordt in 2019 aangeboden. Er zijn nog steeds genoeg mensen die willen weten hoe ze zich kunnen oriënteren bij wandelingen met behulp van het lezen van een kaart en niet alleen GPS



willen gebruiken. Maar ook als je wel wilt weten hoe je met behulp van GPS je positie en richting kunt bepalen dan is deze cursus zeer geschikt. De cursus bestaat uit verschillende theorielessen waarin geoefend wordt met het lezen van kaarten, het gebruik van een kompas en hoe je een GPS kunt instellen om je weg te vinden. In de twee buitenlessen worden deze vaardigheden in de praktijk geoefend. De drie theorielessen vinden plaats op dinsdagavond (20.00 - 22.15 uur) in de Natuurtuinen Jekerdal, Drabbelstraat 7 en de twee buitenlessen op zaterdag (van

9.30 tot ongeveer 12.00 uur) op de Sint Pietersberg. Cursusdata zijn: dinsdagavonden 26 maart, 2 april, 23 april en zaterdagochtenden 6 april en 4 mei. Kosten: € 20,- voor IVN-leden en € 27,50 voor niet-leden (een reader krijgt u digitaal aangeboden). Voor aanmelding en informatie: Irma Kokx, e-mail: ipa.kokx@gmail.com of 043-3258339 (na 18.00 uur).

Cursus Vogels

IVN Maastricht biedt in 2019 weer de mogelijkheid tot het volgen van een Basiscursus Vogels. In vier binnenlessen waarin achtergrond en theorie worden behandeld en vier excursies komen allerlei aspecten van het vogelleven aan de orde, zoals zang, balts, broeden en vogeltrek. Ook wordt aandacht besteed aan herken-



ning van vogels aan hun uiterlijk en zang. Vogels die in de verschillende biotopen van Maastricht voorkomen zullen aan bod komen. We bezoeken tijdens de excursies gebieden in Maastricht. De binnenlessen zijn op de dinsdagavond, 19 februari, 19 maart, 16 april en 7 mei en beginnen om 19.30 uur; de excursies vinden plaats op zondagmorgen 24 februari, 24 maart, 14 april en op 12 mei en starten om 09.00 uur. Het cursusgeld bedraagt € 30,- voor IVN-

leden en €40,- voor niet-leden. De binnenlessen zijn in de Natuurtuinen Jekerdal, Drabbelstraat 7.

Opgave en informatie: tel. 0433435429 of e-mail pirson.kloosterboer@wxs.nl



Van her en der

Opening Natuurgluren op het Tapijnterrein

Op 22 september was het eindelijk zover! De website www.natuurgluren.nl ging online en dat hebben we gevierd met een officiële opening op Tapijn. Voor wie nog niet heeft gehoord van Natuurgluren: het project heeft als doel de bezoekers van Tapijn bewuster te maken van de prachtige (stads)natuur op deze bijzondere plek in Maastricht. Het beoogt de zichtbare natuur wat meer onder de aandacht te brengen, maar vooral ook de verborgen natuur te laten zien. Denk bijvoorbeeld aan de vos, de bever en insecten. Op de website is informatie te vinden over talloze planten- en diersoorten die op Tapijn leven en daarnaast over de rijke geschiedenis van het voormalige kazerneterrein. Beelden van cameravallen, foto's, filmpjes en uiteraard informatieve tekst zorgen voor een nieuwe beleving. Uiteraard kun je de website vanuit je 'luie' stoel bezoeken, maar je kunt ook op Tapijn zelf de (30 verschillende) QR codes scannen en zo op de website meer lezen over het onderwerp waar je op dat moment in geïnteresseerd bent. Het weer viel tijdens de opening op 22 september een beetje tegen; na de lange zomer één van de eerste frisse en natte dagen. Toch was de sfeer warm! Zo'n 80 geïnteresseerden bezochten in gebouw Z de officiële opening en daarna konden de bezoekers uiteraard gaan 'gluren'. Gluren door de codes te scannen en de website te bezoeken, maar ook gluren naar kleine beestjes door een binoculair onder begeleiding van Peter Alblas van het CNME. Een kijkje 'achter de schermen' nemen; hoe werkt dat met die camera-vallen en hoe ziet een nestkast er uit? Zelf een insectenhotel maken of zaadbommetjes kneden in de Tapijntuin. Kortom, een afwisselende middag in dit zeer bijzondere stukje Maastricht. Onder de bezoekers waren ook Fred van der Ent, Jacques Paulissen en zijn echtgenote, allen lid van de Rotary Club Elsloo-Maaskant. Deze Rotary Club reikt jaarlijks de Gonnig Jongmans-Liedekerken Award uit (zie volgend artikel). Dit jaar was Stadsnatuur Maastricht de gelukkige en mocht het de Gonnig Jongmans Award in ontvangst nemen. Binnen Stadsnatuur Maastricht is ervoor gekozen het geldbedrag ter beschikking te stellen aan Natuurgluren. Daarmee is één van de blikvangers van Natuurgluren gefinancierd: het boombeeld van de mens en de hond.



Gonnie Jongmans Award 2018 uitgereikt aan vrijwilligerscollectief Stadsnatuur Maastricht

Jaarlijks kent Rotary Club Elsloo Maaskant een onderscheiding toe aan een project in de regio dat zich onderscheidt op het gebied van gezondheid en milieu, en daarnaast een educatief aspect kent. De Gonnie Jongmans Award is ingesteld ter nagedachtenis van de eerste voorzitter van de Club, Gonnie Jongmans- Liedekerken, tevens de eerste arts/medisch milieukundige van Limburg. Aan de Award verbonden is een geldprijs, alsmede een uniek - op het prijswinnend project toegesneden - glaskunstwerk met bijbehorende oorkonde van de hand van Maria Bemelmans, kunstenares en lid van onze Club. Op 26 september 2018 werd de GJA 2018 uitgereikt aan Rob Jansen van Stadsnatuur Maastricht en Janneke



Ackermans van project Natuurgluren, als begunstigde van de aan de Award verbonden geldprijs. Het collectief Stadsnatuur Maastricht (SNM) van 50 vrijwilligers zet zich in om de natuur in Maastricht te versterken en daarmee de vitaliteit van stad en bewoners te vergroten. Het project beoogt de stad Maastricht verder te vergroenen en door stadsnatuur tot een integraal onderdeel van elke planvorming in de stad te maken, de 'quality of life' in Maastricht te verbeteren. Daartoe heeft SNM in 2017 de Stadsnatuurvisie Maas-

tricht ontwikkeld en uitgedragen. Nu, in 2018, streeft SNM er naar dat de stad - burgers, bedrijven, instellingen en overheid - deze visie gaat omarmen en in concrete bijdragen gaat omzetten.

Tuinvogelconsulent voor Vogelbescherming Nederland.

Tuinvogelconsulent? Ik had er nog nooit van gehoord. Tot ik een oproep las van de Vogelbescherming Nederland in Zeist, voor dit vrijwilligerswerk. Voor mij komt in dit werk alles bij elkaar wat ik belangrijk vind: tuinbeplanting en bomen, de bijen en insecten en natuurlijk onze tuinvogels en alle andere springende, kruipende, kwakende en knorrende tuinbezoekers. Ik heb daarvoor een interne training in Zeist gevolgd. Een tuinvogelconsulent komt bij mensen aan huis, die om advies vragen om hun tuin vogelvriendelijk in te richten. Er wordt gebruik gemaakt van een checklist (zodat ik niets vergeet). Veel mensen willen hun tuin wel anders inrichten, maar weten vaak niet hoe dat te doen. Ik kijk naar alles: omgeving, tuinligging, aanwezige beplanting, wensen van de aanvragers. Alle te nemen maatregelen zijn gericht op het aantrekken van de tuinvogels. Vervolgens worden alle mogelijkheden op een rijtje gezet. Er wordt een advies opgesteld met stappenplan, vlekkenplan (plattegrond) en ruwe beplantingslijst. Ik maak een tekening op schaal van de tuin die verwerkt wordt in het advies. Het advies wordt in een digitaal Handboek (Uw tuin een vogeltuin) verwerkt en opgestuurd naar de aanvrager. Dat zal ongeveer in totaal een maand in beslag nemen. Aan-

melding van de aanvrager en naderhand controle van mijn advies, loopt allemaal via het hoofdkantoor van de Vogelbescherming in Zeist. Een advies op maat kost voor leden van de Vogelbescherming € 25,- en voor niet-leden € 40,-. Waarom dit hele verhaal voor het IVN ? Omdat ik momenteel de enige Tuinvogelconsulent in Midden en - Zuid-Limburg ben en er graag enige bekendheid aan wil geven. En ik ben blij dat ik dit via deze weg mag doen. Dit is voor mij een leuke manier om een steentje bij te dragen aan het vergroenen van onze tuinen. Want ook in mijn omgeving is de verstening schrikbarend opgerukt. In een steen tuin valt er voor vogels en andere tuinbezoekers niets te halen. Armoe troef dus. Mijn devies is: Laat de tuinvogels gewoon blijven!

Angela Moberts

Tuinvogelconsulent voor Vogelbescherming Nederland

Ben jij de nieuwe Regiovertegenwoordiger van IVN Regio Maas & Mergelland?

De afgelopen 4 jaar is Jacques Seezink van IVN Vijlen-Vaals Regiovertegenwoordiger van IVN Regio Maas & Mergelland geweest. Zijn termijn is overschreden en hij stopt per 1 januari 2019. De Regio Maas & Mergelland telt 10 afdelingen en vergadert twee keer per jaar. De Regiovertegenwoordiger vertegenwoordigt deze afdelingen in de Landelijke Raad en in het District Limburg, die beide vier keer per jaar vergaderen.

De IVN-afdelingen van Nederland zijn statutair verenigd in regio's. De Regiovertegenwoordigers vormen de Landelijke Raad en stellen o.a. het beleid vast. In Limburg hebben we daarnaast ook nog een District Limburg. Het District Limburg faciliteert en ondersteunt de vijf Limburgse regio's (Noord, Midden, Westelijke Mijnstreek, Parkstad en Maas & Mergelland). Samen met o.a. het dagelijks bestuur vormen de vijf Regiovertegenwoordigers het algemeen bestuur van het District Limburg. Hierdoor zijn er goede onderlinge contacten tussen de regio's en bevordert het ook de samenwerking tussen de regio's. Het District Limburg coördineert ook regio-overstijgende zaken, zoals subsidieaanvragen, bij o.a. de Provincie Limburg, externe excursie-aanvragen, zorgt voor opleidingen, leden-dagen en tal van activiteiten voor bijv. jeugd & jongeren en ouderen.

Als Regiovertegenwoordiger heb je vooral de gelegenheid om deel uit te maken van de grote IVN-familie; een groep mensen die Natuureducatie en Duurzaamheid een warm hart toe draagt. Door jouw deelname aan de Landelijke Raads- en Districts- en Regiovergaderingen ben je vooral de persoon met een luisterend oor, een verbinder tussen afdelingen, District en Landelijke Raad en behulpzaam bij het opstellen van het jaarlijkse regionale programma met de begroting. Dit alles voor de IVN-afdelingen, want die blijven het hart en fundament van het IVN.

Interesse en/of wil je meer weten? Neem dan contact op met Jacques Seezink (06-22712669) of Arie Boersma (043-3219198).



Projecten

Project 'Op weg naar 50 jaar IVN Maastricht'

De verschillende ideeën voor het jubileum borrelen al op en sommige worden concreet, zoals deelproject Tiny Forest en recent ook het initiatief tot het maken van een boek 'Natuurlijk Maastricht' met als trekker het Natuurhistorisch Genootschap (zo zijn er al 4 andere boeken op deze manier gemaakt). En wie weet komt er per wijk ook nog iets op ons pad om op te pakken zoals vlinderidylles. Ook op de oproep voor hulp is al door 12 mensen gereageerd in welke vorm dan ook. Als de deelprojecten vorm krijgen dan doe ik een beroep op jullie.

Tiny Forest is vertraagd van start gegaan, o.a. door ziekte bij de gemeente. Locaties waren er genoeg ingebracht, maar definitief 4 aanwijzen heeft meer tijd nodig. De mogelijke locaties moeten eerst nog gecheckt worden op bestemmingsplan, infrastructuur onder de grond, buurtplannen en of scholen willen

meewerken. De eerste locatie is hierdoor al afgevalen. Het kernteam, bestaande uit Thea Jetten, beroeps IVN-er uit Roermond als trekker bijgestaan door stagiair Loek, Gijs Ketelaars van het CNME, als projectleider voor de gemeente en het CNME, en Tineke als lokale IVN-er (met Gid als vervanger) heeft er hard aangewerkt, maar het eerste Tiny Forest zal pas in het voorjaar (februari/maart) geplant kunnen worden. Op het moment van schrijven zijn er nog geen locaties vrijgegeven voor publicatie. Er zijn al twee scholen afgefallen vanwege een te druk schoolprogramma. Gelukkig is er wel een andere school die tijd kan vrij maken voor deze leuke en leerzame activiteit. IVN Nederland zorgt weliswaar voor drie gastlessen en workshops voor de leerkrachten, maar dat is voor scholen die hun jaarprogramma al klaar hebben te intensief qua tijdsbesteding. Wel willen ze eenmalig meedoen. De plantdag doen we met z'n allen samen. Na het eerste jaar zullen de betrokken scholen verder op weg worden geholpen met het inbouwen van educatieve Tiny Forest-activiteiten in hun jaarprogramma. Als scholengroep Tiny Forest van

Tiny Forest



LAATSTE NIEUWS !!!

Woensdag 13 maart 2019

wordt het eerste Tiny Forest geplant.

Plaats en tijd volgt z.s.m., zie

www.ivn.nl/maastricht

IVN Maastricht zullen we dit gaan begeleiden. Tineke gaat dit trekken met een paar IVN-ers die al belangstelling hebben getoond en doordeweeks overdag beschikbaar zijn.

Het initiatief om ook een boek '**Natuurlijk Maastricht**' uit te geven, grepen we als IVN Maastricht meteen aan omdat dit een vervolg is op onze gebiedsbeschrijvingen bij 25 jaar IVN Maastricht en op alle wandelboekjes die we hebben uitgegeven. Het kernteam bestaat uit 2 mensen van het Genootschap met Olaf op den Kamp als trekker en Gerard Majoor (de slakkenkenner), Lisa Gartung van het CNME (Florakenner), Roy Erkens van de UM, Maurice Martens van Flora van Nederland en pollennieuws en ik namens IVN Maastricht, dus een gemengde samenstelling. Het boek zal net zoals de boeken van o.a. Roermond en Kerkrade uit ca. 300 pagina's bestaan met tekst en illustratie en foto's, maar ook uit kaartjes met o.a. onze wandelroutes. Verder is het boek opgedeeld in hoofdstukken per gebied, maar ook steeds met teksten over planten en dieren specifiek in die gebieden. En Natuurlijk ontbreekt de geologie niet. Verschillende IVN-ers zullen ook een bijdrage leveren in de teksten. Planning is dat het boek in het najaar van 2020 uitkomt. [TdJ]

Project 'Ommetje Wolder'



Het 'Ommetje Wolder' dat in 2016 is aangelegd is een initiatief van IVN Maastricht. Doel van het Ommetje Wolder is de kern Wolder te verbinden met nieuwe natuur op de Cannerberg en zo meer Maastrichtenaren de natuur te laten beleven. Tussen het Cannerbos en het Millenniumbos ontstaat op meerdere plekken nieuwe natuur. Meest opvallend is natuurlijk het Hoogcannerbos. Dit bos is een deel van de natuurcompensatie voor kap tijdens de aanleg van de A2-tunnel in Maastricht.

In december 2013 hebben leerlingen van de basisscholen uit Kanne en Wolder onder begeleiding van IVN de eerste bomen van het Hoogcannerbos geplant. De

laan met notenbomen staat er al mooi bij. Uiteindelijk ontstaat er zeven hectare eiken-haagbeukenbos en twee hectare bloemrijk grasland extra op de Cannerberg. Om het Ommetje, een wandeling van circa 6 km, aantrekkelijker te maken zijn aan het Ommetje speelelementen toegevoegd zoals een circuit van stapstenen en een wilgentunnel. Het Ommetje is later verrijkt met een kunstwerk dat verwijst naar de Bandkeramiekers die hier 7000 jaar geleden woonden, de site 'Hoogcanne'. Archeologische opgravingen hebben deze bewoning bevestigd. Het is niet zomaar een kunstwerk om naar te kijken. De bedoeling is dit kunstwerk vooral te gaan gebruiken als leslokaal - bijvoorbeeld voor de scharrelkids -, als plek van verpozing en als buitentheaterje.

IVN bereidt plannen voor om het kunstwerk te gaan gebruiken als plek van verpozing tijdens een georganiseerde wandeling naar het NAVO Joint Operation Centre (voorjaar 2019), een wijnwandeling langs de wijngaarden van Wolder (september 2019) en een St. Maartenswandeling (november 2019). Het Ommetje Wolder is nu af maar er zal van tijd tot tijd onderhoud nodig zijn. De speelelementen gemaakt van wilgentenen moeten regelmatig gesnoeid worden, controle en onderhoud van de routebordjes, de site 'Hoogcanne' onkruidvrij houden, etc.. Genoeg te doen dus. Zeven IVN-leden hebben zich al bereid verklaard dit onderhoud voor hun rekening te nemen.

Mocht je ook af en toe de handen uit de mouwen willen steken, meld je dan bij Gid van Schijndel, e-mail: gid.van.schijndel@home.nl

Excursies op aanuraag

Ieder jaar zijn er altijd excursies op aanvraag. Dit keer vroeg Buitengoed 'de Moosjtum' in Oost-Maarland of ik een excursie door de Eijsder Beemden kon verzorgen voor een familie-uitje. Er stonden 24 volwassenen en 11 kinderen te wachten om mee te lopen. Sommigen kwamen uit de buurt en waren hier nog nooit geweest of ze kwamen van ver en waren nieuwsgierig naar dit stukje natuurontwikkeling, waar ikzelf 25 jaar geleden aan heb meegewerkt om het te behouden voor de natuur, soms lukt het. Het was weer zo'n mooie dag met veel zon, maar ook heel droog in de natuur na zo'n warme zomer. Bladeren vielen al uit of verkleurden naar bruin en geel en dat op 29 sept. Al lopende kijk je wat opvalt en laat de kinderen zoeken naar beestjes (spin, pissebed, lieveheersbeestje, sprinkhaan, wants, enz.) en sporen van beesten, zoals de knaagsporen aan de bomen van de bevers. Ook altijd leuk om te laten raden waarom het water onder het bruggetje het ene moment de plas uitloopt naar de Maas en een volgende moment de andere kant op stroomt.....Weet u dat? Het was ook vooral gezellig kletsen en natuurlijk allemaal op de foto bij een omgevallen boom. Na afloop de dorst gelest in Buitengoed 'de Moosjtum' en nog even nagepraat. [TdJ]

Ook een excursie aanvragen, dat kan bij Carlo of Irma.



Logboek werkgroepen

Werkgroep Publieksactiviteiten



Zaterdag 1 september - Actieve leden dag

Op zaterdag 1 september hebben we de actieve leden dag georganiseerd. In overleg met de werkgroepen en commentaar van de leden van de werkgroepen is besloten om het programma niet te ingewikkeld te maken en ook korter (sommigen vinden een hele dag te veel van het goede). Ook duidelijk moest zijn dat het echt gaat om waardering voor de inzet van iedereen ook de bezorgers van de HUMUS. Het aantal aanmeldingen was niet veel hoger: het gaat altijd om ongeveer 20 - 25 mensen, maar de opzet was zeer geslaagd. Het programma startte om 14.00 uur met een ontvangst met koffie en vlaai en daarna is een groep van wandelaars onder leiding van Carlo de Pietersberg overgetrokken. Ondertussen werden de spullen voor de barbecue afgeleverd. Het was fantastisch weer dus iedereen heeft lekker in het zonnetje kunnen genieten.

Zondag 9 september - Wijnwandeling Jekerdal

*Georganiseerd door IVN, Buurtplatform Campagne en
le Vinteur Maurice Warnier*

Samenwerking

Het idee om een wandeling langs wijngaarden in Wolder en St. Pieter te organiseren bestond al ruim 1 jaar maar hoe geef je dit vorm? Gelukkig meldde Vinteur-in-de-dop Maurice Warnier zich (die de cursus geologie had gevolgd) en die hier zelf ook mee bezig is. Zo kreeg de wijnwandeling al gauw vorm. De verwachtingen over het aantal deelnemers moesten we snel bijstellen. Met bijna 60 deelnemers hadden we 2 gidsen (Calo en René) nodig: een groep 'IVN' en een groep 'Buurt Campagne'. Iets te laat werd gestart (door val van Gid - wie knoopt nu zijn schoenen áán elkaar?) bij Hoeve Nekum en dan de 'berreg' op. De IVN-groep maakte eerst nog een ommetje langs hun landmark/jubileumplek om gids René te huldigen voor zijn 25-jarig IVN-lidmaatschap en de IVN-speld te overhandigen. De route ging verder langs de Oehoe-kijker en de 'trap' naar de wijngaarden bij Slavante. Frits Bosch, wijnhandelaar in Maastricht, besloot in 1967 een paar honderd stokken Muller-Thurgau aan te planten op het oude mergel terras van het voormalige klooster van **Slavante**, de eerste pleister- en proeflocatie. Bosch was

daarmee de eerste wijngaardenier van Nederland. De ligging van dit mergelterras is ideaal, de kalkhoudende grond houdt de warmte vast en de vochtige (van de Maas opstijgende) lucht zorgt ervoor dat het hier bijna nooit vriest. Hij kon voor de eerste keer in 1970 druiven oogsten en maakte daarvan een bijzondere gebeurtenis. Nadien volgden er meerdere agrariërs en/of tuinbouwers die goede kansen zagen in de druiventeelt. In 1970 plantte Hugo Hulst zijn eerste wijnranken

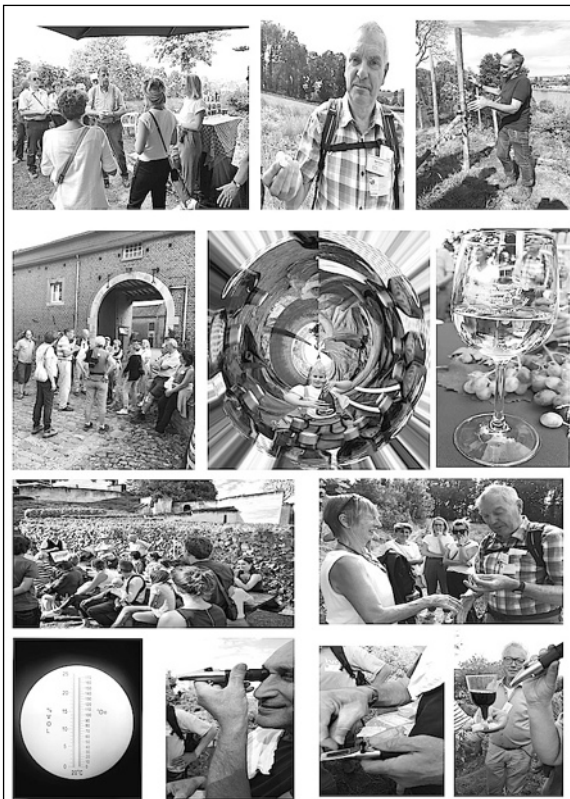
na bij zijn Apostelhoeve op de Cannerberg en in 1988 gevolgd door de familie Bollen van Hoeve Nekum, die in hetzelfde Jekerdal haar ranken plantte. Zij zijn ook nu nog de twee grootste producenten van Maastrichtse wijnen van een uitstekende kwaliteit.

Hoeve Nekum, onze start- en finishplek, wordt voor het eerst vermeld in archieven die dateren uit 1304 onder de naam: 'Hoeff van Nyedekom'. De huidige vierkantshoeve dateert uit circa 1600. Hoeve Nekum staat o.a. afgebeeld op een beroemd 17e eeuws schilderij gemaakt, in opdracht van Lodewijk de 14e (de Zonnekoning). Dit schilderij hangt in het Louvre te Parijs. Sinds 1934 wordt de Hoeve bewoond door de familie Bollen en geleid door Math en Elsa. Van oudsher is Hoeve Nekum een gemengd landbouwbedrijf. In 1988 is op de steile hellingen van de Louwberg begonnen met de aanleg van de wijngaard. De eerste oogst vond plaats in 1990. Een gedeelte van de hoeve werd ingericht als wijnkelder.

Op de bruiloft van prins Willem-Alexander en Maxima werden 60 flessen Riesling 1999 van Hoeve Nekum geschonken!

Minder bekende wijngaarden

Verder bezochten we nog **Valerius Hofke of Ceulengaard** waar we door Valerie, vrouw, dochter en kleinzoon van harte verwelkomd werden. Opvolger geen gebrek: Jong geleerd is Oud gedaan! Verrassend was ook het bezoek aan **'Les Trois Nez'**, momenteel nog maar één nez, nl. André Smeets die ons van zijn Pinot Noir 2014 liet proeven. Ook showde hij ons de refractometer die nodig is om het suikergehalte van de druif te meten en op het moment suprême te plukken. Dat is zo rond een oechslegehalte van 90 afhankelijk van soort druif en de te maken wijn. Wordt het suikergehalte niet gehaald dan chaptaliseert men vóór de gisting



de most, dan stijgt ook het alcoholpercentage. Momenteel zijn er nu zo'n 20 wijngaarden in Maastricht, vnl. liefhebbers en dat moet wel, want het is een heboel werk om het goed te doen.

Reacties

We kregen enthousiaste reacties van de wijnwandelaars: *"Prachtige wandeling met echte verrassingen. Bekende wijngaarden maar ook kleine(re) wijngaarden met gepassioneerde wijnverbouwers die ook nog eens heerlijke wijn maken. Toch heel speciaal om hier te wonen met dit alles in je 'achtertuin'. Zeker voor herhaling vatbaar!"* Een veelvoud van foto's werd doorgemailed met *"Bedankt voor de fijne wandeling!"* Ook de wijngaardeniers reageerden enthousiast: *"Ik wil jullie nogmaals danken, ook namens mijn vrouw en dochter voor het gezellig bezoek aan mijn wijngaard. Ik hoop dat het iedereen bevallen is en hopelijk treffen wij ons weer bij een volgende gelegenheid."*

Dus een activiteit die volgend jaar voor herhaling vatbaar is!

Christien en Gid, met dank aan Maurice

Zondag 16 september - Ommetje Château Neercanne

Zo'n 20 deelnemers verzamelden zich op de afgesproken plaats voor het ommetje Château Neercanne; de parkeerplaats bij Château Neercanne. Echter, er zijn meerdere parkeerplaatsen, dus onderweg pikten we nog eens circa 15 mensen op die mee wilden zodat de groep uiteindelijk uit 35 deelnemers bestond. Op deze prachtige zondag hadden blijkbaar veel mensen besloten erop uit te trekken, dus hebben we eerst een stuk doorgelopen naar een rustiger stuk; de Jeker, de naamgever van onze wandeling. Hier bleek al gauw dat er verschillende deelnemers waren die heel wat van het gebied, het landschap en de prachtige afwisselende natuur wisten. Van grottenstelsels in de Canerberg en Fallenberg tot de bevers die hier in de Jeker wonen en de flora waar we langsgekomen waren. Ook waren er diverse mensen uit Maastricht zelf, die deze gelegenheid hadden aangegrepen om meer over het Jekerdal te weten te komen en hier eigenlijk nog nooit geweest waren. Onderweg zagen we diverse sporen van wilde dieren, niet alleen de bevers, maar ook van dassenburchten en er werd uitge-



legd waarom het belangrijk is om de hond aan de lijn te houden in natuurgebieden. Hoewel het een makkelijke route is, brandde de zon voor sommigen toch onbarmhartig zodat we steeds van schaduwplek naar schaduwplek liepen om door te praten over het stuk waar we doorgelopen waren. Teruggekomen bij

Château Neercanne bezochten we even de kruiden- en heemtuin. Voor velen een opsteker om nog eens naar terug te komen en op het gemak te bekijken. De groep splitste zich hier. Voor de meeste deelnemers was het een prachtige tocht geweest en namen we afscheid van elkaar. Met een kleine groep van zes deelnemers hebben we via het oude pad de Muizenberg beklommen en zijn boven naar het monument voor de Bandkeramiekers gelopen. Hier kun je ook prachtig drie bossen zien in verschillende leeftijden: het eeuwenoude Sterrenbos op de helling achter het Château, het Millenniumbos dat in 2000 is aangelegd en het recente Hoogcannerbos, dat als A2-compensatie is toegevoegd. Door het Sterrenbos daalden we weer af naar Neercanne en namen we afscheid van elkaar. Een prachtige wandeling en een mooie ervaring rijker. [AdB]

Zondag 23 september - Sterwandeling regio Maas & Mergelland

De sterwandeling 2018 is dit jaar georganiseerd door IVN Eys. Het hele jaar 2018 heeft het niet geregend maar op zondag 23 september 2018 - het begin van de herfst - regende en waaide het behoorlijk hard. Met drie auto's vertrokken wij vanuit Maastricht naar het monument van 'Den Gevallene', gelegen halverwege

Wittem en Eys. Daar aangekomen parkeerden wij de auto's. We wandelden richting kasteel Cartiels en vervolgens onder de spoorweg door naar Eys, waar we in Café Sport door IVN Eys hartelijke ontvangen werden met koffie en gebak. Ondanks het slechte weer was er een grote opkomst van de afdelingen Regio Maas & Mergelland. Vanwege het slechte weer had de afdeling Eys de geplande wandeling langs de wegwijzen van Eys enigszins ingekort. In groepen en onder begeleiding van een deskundige gids zijn wij langs de wegwijzen geleid. We hebben veel gezien en geleerd over de wegwijzen. Oude kruisen, nieuwe kruisen, rechtkruisen, memoriekruisen, vroomheids- of devotiekruisen, klein of groot met of zonder sokkel, van hout, steen of gietijzer. Met of zonder Christus. In een enkel geval afgebeeld als de triomferende Christus, maar meestal als de lijdende Christus, variërend van tamelijk lijdend tot heel erg lijdend. Meestal met het hoofd naar rechts en soms met het hoofd naar links. Verder hebben wij genoten van de mooie natuur van Eys en de warme gastvrijheid van IVN Eys. Na afloop van de wandeling was het aangenaam warm in het café. Gezellig nog gekletst en wat gedronken. De chauffeurs hebben de auto's opgehaald zodat er niet door de regen terug gewandeld hoefde te worden. Moe, nat en voldaan keerden we huiswaarts. Alle deelnemers aan de wandeling hebben als aandenken het boekje 'Weg- en veldkruisen In Eys' gekregen. Bij mooi weer zullen velen van ons de wandeling zeker nog eens overdoen. INV Eys: Bedaank!



[AvdB]

Lees verder op pagina 24



Activiteitenkalender

JANUARI 2019

wo	02	20.00	N	Bestuursvergadering
za	05	09.30	L	WGF - Naar: Sint Pieter vanaf Bergrust
di	08	20.00	N	WGV - Bijeenkomst
za	12	09.30	L	WGNB - Snoeien perenbomen Borgharen achter het kasteel
zo	13	14.00	L	Nieuwjaarswandeling - Hoge en Lage Fronten (zie pag. 8)
wo	16	20.00	N	WGF - Hoestsiroop maken
za	26	09.00	L	WGV - Excursie, nader te bepalen
wo	30	20.00	N	Cursus Bomen - Lespakket 1 (zie pag. 10)

WGV = Werkgroep Vogels
WGF = Werkgroep Flora
WGNB = Werkgroep Natuurbeheer

FEBRUARI

za	02	09.30	L	Cursus Bomen - Lespakket 1 excursie Europapark Gronsveld (zie pag. 10)
za	02	09.30	L	WGF - Naar: Savelsbos
wo	06	20.00	N	Coördinatorenoverleg/Bestuursvergadering
za	09	09.30	L	WGNB - Snoeien op nader te bepalen plek
zo	10	14.00	L	Excursie Sint Pietersberg - Start Hoge Kanaaldijk 68 (P watersportclubs)
di	12	20.00	N	WGV - Bijeenkomst
zo	17	13.00	L	Bezoek NATO-HQ Cannerberg - info volgt op www.invn.nl/maastricht
di	19	19.30	N	Cursus Vogels - Theorieles 1 (zie pag. 11)
wo	20	20.00	N	WGF - Herbarium maken
za	23	14.00	L	Jekerdal-scharrelkids - Vogelactiviteit in Borgharen (zie pag. 29)
zo	24	09.00	L	Cursus Vogels - Excursie 1 (zie pag. 11)
zo	24	09.00	L	WGV - Excursie, nader te bepalen
wo	27	20.00	N	Algemene Ledenvergadering

MAART

za	02	09.30	L	WGF - Naar: Sneeuwkllokjes in de Verloren Vallei
wo	06	20.00	N	Bestuursvergadering
di	12	20.00	N	WGV - Bijeenkomst
wo	13		L	Plantdag 1^{ste} Tiny Forest - info volgt op www.invn.nl/maastricht
za	16	09.30	L	WGNB - Maasveld actie NLdoet!
zo	17	14.00	L	Ommetje 'Rondom Château Neercanne - Start P Neercanne (zie pag. 8)

Kijk op
www.invn.nl/maastricht
voor eventuele
wijzigingen
in de activiteiten

N = de activiteit vindt plaats in de Natuurtuinen Jekerdal - Drabbelstraat 7
L = de activiteit vindt plaats op locatie
Kijk voor meer info op invn.nl/afdeling/maastricht

di	19	19.30	N	Cursus Vogels - Theorieles 2 (zie pag. 11)
wo	20	09.30	L	Boomfeestdag - plaats nog niet bekend
wo	20	20.00	N	WGF - Familiekenmerken
zo	24	09.00	L	Cursus Vogels - Excursie 2 (zie pag. 11)
di	26	20.00	N	Cursus Kaart, Kompas & GPS - Les 1 (zie pag. 11)
za	30	09.00	L	WGV - Excursie, nader te bepalen

APRIL

di	02	20.00	N	Cursus Kaart, Kompas & GPS - Les 2 (zie pag. 11)
wo	03	20.00	N	Bestuursvergadering
do	04	20.00	L	Lezing Maurice Martens - Natuur en gezondheid, in NHM (zie pag. 9)
za	06	09.30	L	Cursus Kaart, Kompas & GPS - Buitenles 1 Sint Pietersberg (zie pag. 11)
za	06	09.30	L	WGF - Naar: Via Regia (oost)
di	09	20.00	N	WGV - Bijeenkomst
wo	10	20.00	N	Cursus Bomen - Lespakket 2 (zie pag. 10)
za	13	09.30	L	WGNB - Snoeien op nader te bepalen plek
za	13	14.00		Jekerdal-scharrelkids - Activiteit nog niet bekend (zie pag. 29)
zo	14	09.00	L	Cursus Vogels - Excursie 3 (zie pag. 11)
di	16	19.30	N	Cursus Vogels - Theorieles 3 (zie pag. 11)
wo	17	20.00	L	WGF - Naar: Dousberg
za	20	09.30	L	Cursus Bomen - Lespakket 2 excursie Kerk Bemelen (zie pag. 10)
di	23	20.00	N	Cursus Kaart, Kompas & GPS - Les 3 (zie pag. 11)
zo	28	09.00	L	WGV - Excursie, nader te bepalen

MEI

wo	01	20.00	N	Bestuursvergadering
do	02	20.00	L	Lezing: Bomen in het stadspark - Natuurhistorisch Museum
za	04	09.30	L	Cursus Kaart, Kompas & GPS - Buitenles 2 Châlet Bergrust (zie pag. 11)
za	04	09.30	L	WGF - Naar: Zouwdal
zo	05	08.30	L	Wandeling met busvervoer - Van Malmedy naar Stavelot (zie pag. 9)
di	07	19.30	N	Cursus Vogels - Theorieles 4 (zie pag. 11)
za	11	09.30	L	WGNB - Snoeien op nader te bepalen plek
zo	12	09.00	L	Cursus Vogels - Excursie 4 (zie pag. 11)
di	14	20.00	N	WGV - Bijeenkomst
wo	15	20.00	L	WGF - Naar: Opgraving Neanderthalers
za	25	08.00	L	WGV - Excursie, nader te bepalen

**Parkeer voor Natuurtuinen s.v.p. aan de Mergelweg.
Boete parkeren in de Drabbelstraat: € 70,- !!**

Terugblik bomencursus

Voor het derde jaar is de bomencursus leuk verlopen met veel belangstellenden. Ik doe het steeds weer met veel plezier en leer er zelf ook van door de vragen die iedereen stelt. Het leukste is als cursisten eerst geen boom herkennen en na 4 lessen in 4 seizoenen toch een aantal kunnen benoemen of herkennen. Maar zoals een cursist ook zei soms is het een kleinigheidje dat je je al jaren afvraagt en nu het antwoord krijgt, zoals waarom een beuk takken aan alle kanten van de stam aanmaakt, ook laag als deze solitair staat en niet als ze in een groep van vier staan.



Wil je het antwoord weten kom dan naar de volgende (vierde) cursus bomen, die in februari 2019 weer start.

De laatste twee lessen gingen over vruchten, de herfst en de niet-inheemse bomen in het stadspark. Leuk was bij de vruchtenles dat wat de cursisten verzamelden, meteen dezelfde middag als speurtochtmateriaal voor de Scharrelkids diende. Kijk naar de leuke foto's bij de Scharrelkids. Maar ook de laatste les, mooi in beeld gebracht door Thea Gorissen, laat zien hoe iedereen geniet van de bomen in het stadspark. [TdJ]

Terugblik activiteiten in de week van de biologie

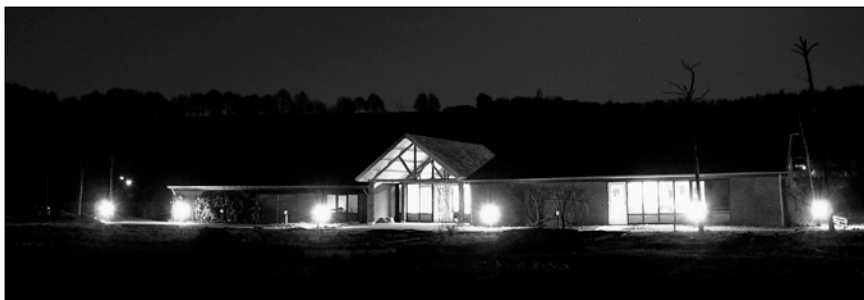
Eerst de lezing over Tiny Forest voor slechts 10 belangstellenden. Helaas te kort dag voor buurtplatforms en scholen om nog in te haken. Maar de presentatie kan ook zo gebruikt worden op locatie van een Tiny Forest. De hele week met lezingen trok weinig publiek door te weinig PR vooraf. De zaterdag en zondag erna was er een excursie vanaf de Tapijnkazerne over stadsnatuur in de voetsporen van Jac. P. Thijsse. Het trok 14 resp. 9 deelnemers, ook minder dan andere jaren. Maar de mensen die



deelnamen waren enthousiast, en vonden het ook leuk even in de Wevertuin te kijken naar inheemse planten en de buste van Jac. P. Thijsse. En dit keer nieuw om uit te proberen, de app 'Natuurgluren' en vertellen wat Janneke allemaal gespot heeft in dit deel van het stadspark, zoals bever en vos. Meteen werd het uitgetoetst, ook twee weken later met de bomencursus.

Zaterdag 27 oktober - Nacht van de Nacht

Vanessa, Carlo en Tineke namen dit keer de negen belangstellenden voor de Nacht van de Nacht mee over de Pietersberg. Het was bewolkt en dus kon de maan ons niet bijlichten, maar iedereen was verbaasd dat we toch zoveel konden zien. Dat kwam door al het licht in Maastricht, ondanks dat er een paar gebouwen niet verlicht waren (actie gemeente) en de kerk van Wolder die weer exact om 21.00 uur haar lichten doofde. De hele weg hebben we geen zaklantaarn aan hoeven te doen. Het stukje door het bosje boven de speeltuin Mergelhof was spannend want niet alleen was het daar heel donker maar we hoorden ook het nachtelijke geroep van een oehoe, misschien wel een van de jongen die weggestuurd is door de ouders om op eigen benen/poten te gaan staan. Een prachtige nachtelijke beleving. We werden al door de oehoeonderzoekster hierover getipt toen we naar het redelijk donkere Jekerdal keken. Bij Fort Sint Pieter waren de lichten gedoofd, maar de stad was overal verlicht. Dan is het ook weer een sport om van hier alle gebouwen te herkennen en om te zien welk gebouw toch werd aangestraald. Hier liet Vanessa op haar tablet met app skyview zien waar de poolster, cassiopea, planeten als jupiter en saturnus en de maan op dat moment aan de hemel stonden. De maan en de sterren zaten achter de wolken, en de planeten waren tegelijk met de zon al achter de horizon verdwenen. Dan is zo'n app heel leuk. Terug via de uitkijkplek op de ENCI-groef, waar het groevelandschap nu heel anders overkomt, een beetje geheimzinnig. Voldaan liepen we langs onze jubileumbomen eik en beuk weer terug naar de Natuurtuinen met vlak voor de Natuurtuin nog een overstekende vos gespot door een vader en zoon.



Werkgroep Jeugd

Jekerdal-scharrelkids



De Jekerdal-scharrelkids zijn nu echte bomenexperts

De activiteit in september was in de vorm van een speurtocht met levend materiaal. Vruchten en bladeren werden door de cursisten van de bomencursus bekeken, benoemd en verzameld en daarna voor de Scharrelkids op een tafel uitgespreid. De kids konden eerst een mooie vrucht uitzoeken, op zoekkaarten kijken

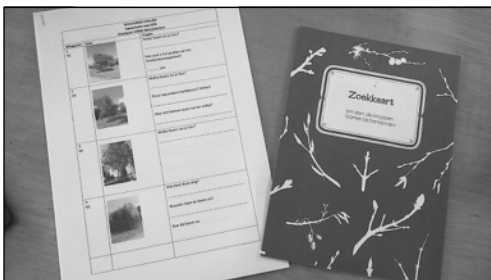


bij welke boom deze vrucht hoorde en wij vertelden erbij wie deze vruchten eten. We moesten dit binnen uitvoeren, want buiten kwam de regen met bakken uit de hemel. Toen het enigszins droger werd namen de kids allemaal een of twee vruchten mee naar buiten en speurden naar de bijbehorende bomen. Natuurlijk vonden ze de bijbehorende bomen al snel. Halverwege hebben we even een renje-rot spel gedaan: zoveel mogelijk tamme kastanje-bolsters (ze prikken wel heel erg, maar dat deerde hen niet) van de boom naar een ouder brengen. Zo werden ze warm van het rennen. Daarna nog energie om elzenproppen te verzamelen en in de Jeker te gooien. De oude elzenproppen bleven drijven, de proppen voor volgend jaar zonken de diepte in. Dat weten we dan ook weer. Deze activiteit was ook in het kader van de beleefweek, waarbij Loek van IVN beroepsorganisatie uit Roermond ook meeliep met ons. En dit keer 16 kinderen, nu ook hele jonge kinderen van 4 en 5 jaar. Het was weer een leuke middag. [TdJ]



Speurtocht met GPS

Negen kids aanwezig, de nodige ouders, drie groepsleiders, locatie rondom de Jeker. Op een stralende middag, 20 oktober j.l., met een heerlijk schijnend zonnetje erbij, hebben we dit keer gekozen om samen met de kids vanuit een ander koekblik te knabbelen om de natuur te trotseren. De ontvangst en inleiding door Carlo hebben we binnen verricht en daarna zijn we naar buiten gegaan.



Via een gps reader kregen de kids de opdracht een voorafgaand uitgezet (door Carlo en Wilma) bommenpad te volgen. Je hoefde alleen maar de gemarkeerde doelen (waypoints) te volgen die op de display af te lezen waren. Je moest zelf wel even de opdrachten afvinken voordat de volgende locatie of de desbetreffende boom zichtbaar werd gelang de gps aanduidde.

Dat gaf even wat (natuur)voeten in de aarde, maar al met al lukte het toch om de techniek er onder te krijgen, mede dankzij de nodige hulp van de ouders die geweldig mee hebben geholpen om de jongsten onder ons te begeleiden.

Maar hoe het ook ging, de wat oudere kinderen konden aardig de sporen volgen en zo zelf de opdrachten verwerken. Het was leuk. 9 van de 11 bomen hebben ze kunnen identificeren en bij naam genoemd. Een greep hieruit: Tamme kastanje, appel/peer, berk, treurwilg, meidoorn, iep, linde, knotwilg en ook de walnoot gezien. Bij elke boom bestond er natuurlijk een kleine opdracht zoals bijvoorbeeld boom meten, jaarringen tellen, wilgen buigen, bessen herkennen en het nut van gebruik ervan voor mens en dier. En ja, bij het jaarringen tellen op het paaltje van het hondenlosloopgebied was het appeltje-eitje om de tamme kastanje te determineren die er pal naast staat. Al snel was het duidelijk dat de bol-

sters die talrijk op de grond eronder lagen honderden prikkelende stekeltjes bevatten en daardoor niet makkelijk op te rapen vielen, laat staan ze open te maken om de eetbare nootjes er uit te halen. Herkenbaar was dan ook de herfst die duidelijk ingezet was na een lange zomer, "heerlijk!".

Al verder gingen we weer. Op een privé-veldje (we mochten er helemaal niet komen dus) waar onder andere appel- en perenbomen staan, hebben we de fruitbomen herkend en geteld en tevens ook weer wat aandacht gegeven aan spel. Een 5 minuten momentje bomen: Wij deden of we appelbomen waren. Via yoga/gym bewegingen konden we de 4 jaargetijden uitbeelden op een kindvriendelijke manier. Onze voeten groeven wortels

diep in de grond, dus stonden we stevig. Onze armen waren takken die zwaar en dik werden van het groeiende fruit. We bliezen ons zelf op en door uitademing werden we dikker en dikker. Door de armen hoog in de lucht te brengen gingen we appels plukken via handbewegingen. Door te schudden met de armen werden de laatste appels uit de boom geschud en kregen we weer lichte takken en konden we als boom in de winter rusten tot de volgende kringloop zich weer zou herhalen.

Wat zijn we nog meer tegen gekomen? Een prachtige treurwilg waarvan de takken tot op de grond rond de boom hingen, heel treurig. Maar de kids konden zich eronder verstoppen, een soort van indianentent. Een kind riep dat het een huilwilg was en toen zijn we huil-geluiden gaan maken, zo bedroefd werden wij ervan. Maar omdat we het met elkaar zo fijn hadden waren we het ook zo weer vergeten. Ook hebben we (korst)mossen gezien op boom en steen. Die zijn zo sterk, ze overleven de ergste droogte nog omdat ze zoveel water kunnen opnemen. Allemaal hebben we wat verteld en elkaar aangevuld.

Daarnaast heeft Petra haar best gedaan en aardig wat foto's geschoten. Die kunnen we dan fijn terugzien. Tja, de middag vloog weer om. Kinderen en ouders waren enthousiast. Toen ik met één van de moeders opliep tijdens de terugweg naar de natuurtuin zei ze tegen me: "Weet je, normaal waren de kids na 2 uur al moe gewandeld. Nu hebben ze het niet eens door gehad." Ik zei: "Ik weet het". [WP]



Jekerdal-scharrelkids op een lager pitje in 2019

Om verschillende redenen gaan we het komend jaar minder scharrelkids-activiteiten organiseren. Dit komt enerzijds door het wisselend aantal kinderen, variërend tussen 2 en 16, en anderzijds omdat we nog steeds geen nieuwe coördinator hebben en een paar begeleiders die het te druk hebben met andere IVN-activiteiten, die ook belangrijk zijn. Dus het opzetten en uitvoeren van activiteiten moeten we helaas beperken. Na overleg met het bestuur en het Scharrelkids-team, gaan we in 2019 nog 5 activiteiten organiseren, waarbij de taken verdeeld worden. Carlo blijft de aanmeldingen doen, Chrit blijft de flyers maken en verzenden en Tineke onderhoudt de contacten met de scholen. Daarnaast pakt ieder van het Scharrelkids-team een activiteit op, verzorgt de tekst voor de flyer, maakt een programma in overleg met elkaar en coördineert die dag de activiteit. Het voorlopig programma voor 2019 is als volgt:

23 februari: Vogelactiviteit, locatie Borgharen: coördinator Petra/Carlo.

13 april: IVN Campagne buitenlesdag, locatie 1^{ste} Tiny Forest: coördinator Tineke.

14-16 juni: IVN Sloopjesdag locatie? : coördinator Carlo.

september: IVN Herfstcampagne o.a. paddenstoelen: coördinator Wilma/Carlo.

26 oktober: Nacht van de Nacht, locatie Sint Pietersberg (een combi met publieksexcursie): coördinator Irma.

We zijn dus nog steeds op zoek naar een coördinator voor de Jekerdal-scharrelkids. Interesse? Neem dan contact op met Carlo Poolen.



tuinarchitectuur - sierbestratingen - sierplanten

**Al meer dan 25 jaar de specialist op het gebied van
aanleg en onderhoud van creatieve tuinen.**

Volg ons op 

www.facebook.com/groencentrum.biesland

of kijk op

www.groencentrumbiesland.nl

Cannerweg 262, 6213 BL, Maastricht, tel. 043-3250421

Werkgroep Flora



Zaterdag 4 augustus - de Hochterbamp

Met een gemiddelde temperatuur van 28 tot 30 graden Celsius en weinig tot geen regen, hebben we een bijzondere zomer gehad. Op zaterdag 4 augustus zijn we de warmte gaan trotseren langs de Maas. De Hochterbamp stond op het programma. Gelukkig is er ook een stukje bos, of eigenlijk meer een stuk bosrand, waar Ton de auto kan parkeren. Heerlijk is het om in de schaduw te lopen, maar wetende dat er bijzondere planten hier langs de Maas staan, lonkt ons toch de zon in te gaan. De fel roze/paarse bloemen van de kattenstaart doen ons besluiten de warmte in te gaan. We zien nu ook rode ogentroost, wolfspoot, jacobskruiskruid en heelblaadjes. We moeten extra goed kijken want de plantjes zien er allemaal een beetje te klein, petieterig en verdroogd uit.

Het is interessant te zien wat een lange, warme, droge zomer met de natuur doet. We staan er versteld van om te zien hoe weinig water in de Maasbedding staat. Hij lijkt wel helemaal droog te staan. We lopen meer naar die richting en zien grote kaardebol en zomerfijnstraal staan, maar veel minder hoog dan we gewend zijn. Zilverschoon en speerdistel herkennen we aan het blad. We moeten echt goed kijken om de planten te determineren. Wilde bertram, wilde marjolein, agrimonie, alle planten zijn kleiner dan we gewend zijn. Bij koninginnekruid, klit en peen is dat heel opvallend. Deze bloeien normaal echt veel hoger in deze tijd van het jaar.

De warmte doet ons weer verlangen naar de bosrand. Meteen zien we verschil van biotoop. Hier staat braam, nagelkruid, look-zonder-look en kleine kaardebol, die schijnbaar ook iets minder last hebben van de warmte en de droogte. Nieuwsgierig naar de bedding van de Maas, lopen we achteraf nog even langs de weg wat hoger op. Het is imposant om te zien hoe weinig water er hier in de Maasbedding staat. Een paar kano's proberen nog iets, maar het is eigenlijk niet te doen om er met een kano te varen. Afsluitend nemen we nog een drankje. [SE]

Zaterdag 1 september - Lage Fronten

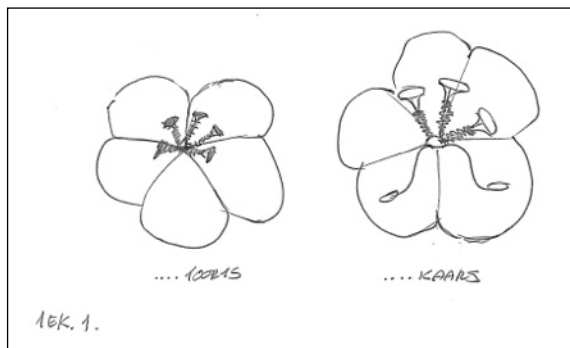
Het is nog steeds warm en zonnig, maar nu in de ochtend is het nog aange-naam koel. We slaan bij Lumière het hoekje om en vinden op de eerste 10 meter al meteen veel planten die de moeite waard zijn zoals de grote zandkool - te herkennen aan de kroonbladeren - en de hauw, veel vlasbekjes, bezemkruiskruid met harde blaadjes, Canadese fijnstraal, en wilde peen. Terwijl een zwaan met drie jongen voorbij zwemt zien we ook de zomerfijnstraal en bijvoet, maar er staat nog veel meer: basterdwederik, ijzerhard, koninginnekruid en zwart tand-

zaad, een plant die bij water thuishoort. De rode klaver met gestreept blad groeit heel erg hoog. Wat verderop tegen de helling groeit wilde reseda en dan onder het viaduct een hele bijenhelling vol kleine gaatjes waar wilde bijen hun nesten maken. Langs de waterkant staat een zwarte els. Tegen een bouwhelling met veel puin groeit de korrelganzenvoet die niet lijkt op de gewone ganzenvoet en daardoor niet meteen wordt herkend. In de schaduw van een boom groeien een soort gigantische paardenstaarten en we vermoeden dat het hier gaat om schaafstro, maar vinden dit lastig te determineren. Op de terugweg worden we door Inge en Susanne die al eerder beter opgelet hadden, bij de vijver gewezen op een keverorchis. Geweldig wat er op zo'n klein stukje aan diversiteit te vinden is. [IK]

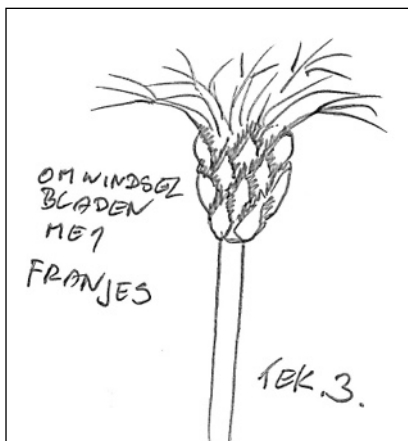
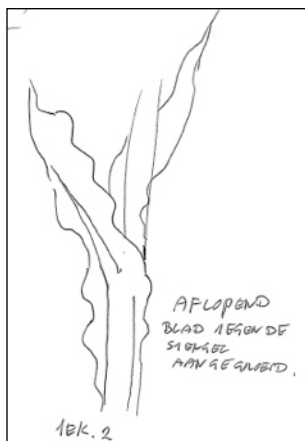
Dinsdag 18 september – Determineren

Met 7 à 8 mensen uit Eijsden en Maastricht zetten wij ons aan het werk. De groep van Maastricht had een prangende vraag: waaraan zie je of een plant een 'kaars' of een 'toorts' is? Twee dingen:

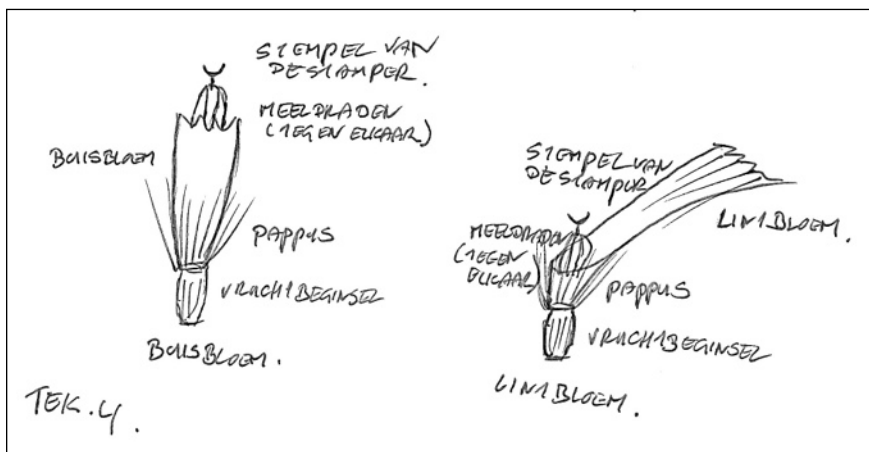
- Een toorts heeft 5 dezelfde, behaarde meeldraden. Een kaars heeft 3 behaarde en 2 niet behaarde meeldraden, waarvan 3 boven en 2 onderin het bloemetje hangen. Deze laatste 2 zijn ietsje langer. [zie tek. 1]



- Bij de kaars is het blad aflopend tegen de stengel aangegroeid, bij de toorts niet. [zie tek. 2]. De plant die op de tafel lag heette de Stalkaars (*Verbascum densiflorum*). We hebben bloemhoofdjes doorgesneden en ontdekten met de loep hoe wonderlijk het



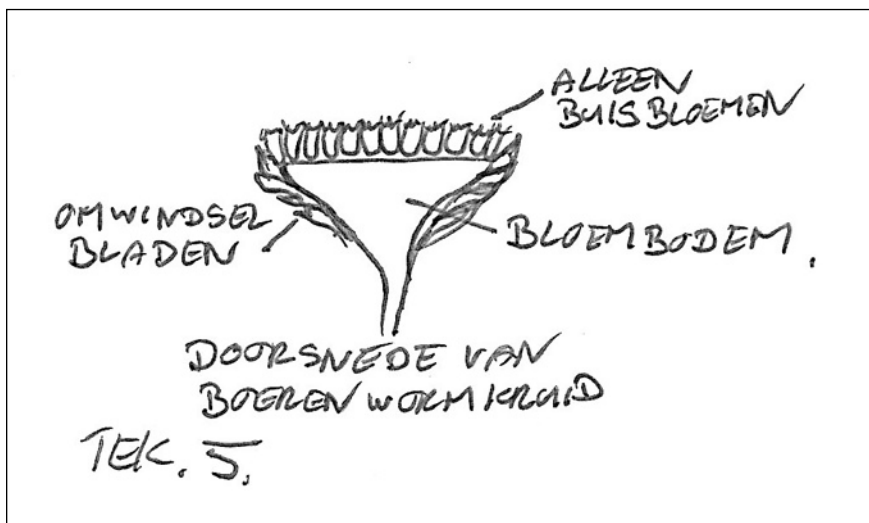
Knoopkruid (*Centaurea jacea*) eruit ziet... Zij heeft uitsluitend buisbloemen, roodpaars, soms met stralende randbloemen; haar omwindselbladeren zijn versmald bij de aanhechting met de bloembodem en van franjes voorzien. [Zie tek. 3]



Tekening 4 laat een buisbloem en een lintbloem zien. De Compositiefamilie heeft als karakteristiek een bloemhoofd met bloembodem [zie tek. 5] omwindselbladeren eronder en eromheen; en in de bloembodem vind je of uitsluitend buisbloemen zoals bij het Boerenwormkruid; of uitsluitend lintbloemen (b.v. de Paardebloem); of lint- en buisbloemen tezamen (bv. het Madeliefje).

Het Boerenwormkruid (*Tanacetum vulgare*) heeft binnen in de bloembodem honderden diepgele buisbloempjes, deze beginnen te bloeien vanaf de buitenrand en bloeien steeds verder naar binnen toe. Dit kruid heeft geen pappus.

Wij gingen tevreden naar huis, waarvoor onze dank aan Susanne. Tevens bedankt voor de mooie en duidelijke tekeningen, Susanne. [EB]



Werkgroep Natuurbeheer



Zaterdag 11 augustus en 8 september - Boomgaard Mientje, Gronsveld

De oude kersenbomen in de wei van Mientje hebben jaarlijks verzorging nodig. We zorgen ervoor dat takken niet te lang worden en de bomen niet te hoog. Er was bij een boom een enorme tak uitgewaaid. Enne heeft het achtergebleven

stuk tak eruit gezaagd. Een enorme klus, maar het is haar toch weer gelukt. De oude boom ziet er weer goed uit en zo voorkomen we dat op die plek de boom in vitaliteit achteruit gaat. Ondanks de droogte hadden de pruimenbomen heel goed fruit gedragen. Takken breken door het gewicht, en gebroken takken moeten eruit gezaagd worden. In twee gezellige ochtenden de hele boomgaard doorlopen. Presentielijst: Jules, Mientje, Lucien, Nannie, Dirk en Enne.



Zaterdag 13 oktober - Boomgaard Lucien, Mesch

De perenbomen bij Lucien hadden erg veel waterloten die er allemaal uit moesten. Veel werk, maar dan zien ze er ook weer puik uit. Het is een boomgaard in haar volwassen productie met dit jaar erg veel fruit aan de bomen. Ook hier weer gebroken takken. De helft van de boomgaard is nu gesnoeid. Presentielijst: Max, Lucien, Jules, Johanna, Mientje, Enne en Dirk.

Zaterdag 3 november 2018 – Boomgaard Amby, natuurwerkdag, snoeien met de buurt

De bomen hebben een enorme groeikracht, we snoeien tot 20% aan takken uit de bomen, en daar horen de waterloten niet bij te worden opgeteld. En als je dan ziet wat er aan waterloten in de bomen staat, dan komt er best veel hout uit een boom. Met een mooie open fruitboom als gevolg. We hebben de helft van de wei gesnoeid. Presentielijst: Adri, Jules, Jack en Suzan, Mientje, Johanna, Dirk, Max, Nannie en 8 personen uit de buurt; samen 17. [DvdW]

Werkgroep Vogels



Zaterdag 29 september 2018 – Itteren

Een stralende, frisse herfstochtend. Om 09.00 uur hebben we afgesproken op de parkeerplaats in Itteren. We zijn met z'n negenen vanochtend. In de ochtendzon lopen we van de parkeerplaats naar de dijk. Onderweg komen we al van alles tegen; huismussen, een ekster, koolmezen, een heggenmus, spreeuwen, de tijftjaf en de zwarte roodstaart. Dan het dijkje op. Altijd spannend wat je daar aan treft. Het eerst in het oog springend zijn de aalscholvers, knobbelswanen, grote zilverreigers en wilde eenden. Er zit een blauwe reiger en we ontdekken 4 dodaarsjes die dan weer onder, dan weer boven water zitten. Aan de overkant zit een groene specht en we zien een paar kleine vogeltjes die eigenlijk net te ver weg zitten om goed op naam te kunnen brengen. We houden het op kneus. Er vliegen 4 kieviten weg. In het water zitten verder krakeenden en kokmeeuwen. Helemaal op het randje van de oever zit een grote gele kwikstaart met een hele felgele onderbuik. Een prachtig gezicht. En als we met de telescoop kijken naar een aantal steltloperkes komen we er achter dat het een groepje witte kwikstaarten zijn. Dan horen we plots een harde, hoge "tijk!", de ijsvogel! En hij gaat ook nog pal voor onze neus op een halm zitten. We kunnen hem enkele seconden heel goed bewonderen voor hij omlaag duikt en verdwijnt. Johanna ontdekt aan de overkant in een boom een buizerd die rustig om zich heen kijkt. En helemaal in de verte zwemmen wat meerkoeten en een fuut.

We lopen het dijkje af en blijven regelmatig stil staan om te kijken. In de begroeiing op de oever van de Maas ontdekken we roodborsttapuiten. We kijken in de vogelgids goed naar het verschil met het paapje, dat een duidelijke wenkbrauwstreep heeft. Op een hekje zien we een *grauwe klauwier* zitten. Gelukkig blijft zij (het is een vrouwtje) lang genoeg zitten, zodat we allemaal door de telescoop goed kunnen kijken naar de typische ietsgelopen we om een grote Galloway staat. Een jonge spreeuw zit vlak naast hem en is minder onder de indruk van zijn formaat dan wij. Er zijn heel wat ganzen aanwezig op de Maas. Voornamelijk grauwe ganzen, maar er zwemmen ook een aantal grote Canadese- en Nijlganzen tussen. Een mand ontdekt een hele lichte eend tussen de andere eenden; een casarca. Wat een prachtige, warme kleur heeft die toch En dicht bij die casar-niet dagelijks tegen komen; pijlstaarten. Met hun langere nek en sierlijke snavel heb-



ben deze eenden een hele andere uitstraling dan de wat plompere wilde eenden. Over snavels gesproken; we zien een slobbeend die met zijn in verhouding wel heel grote snavel al grondelend naar eten zoekt. Het hoge gefluit van de smienten is ook duidelijk te horen. Links van ons staat een torenvalk te bidden. Als laatste kijken we naar een grote meeuw tussen al die eenden en ganzen. Meeuwen zijn voor veel vogelaars van onze groep nog moeilijk op naam te brengen. We gaan een voor een de kenmerken af; lichtgele snavel, gele poten, iris is niet zo duidelijk te zien. De zilvermeeuw valt af, want die heeft roze poten. Een geelpoot meeuw dan? Maar die heeft een gelere snavel en staat niet zo hoog op zijn poten. De conclusie is dat het een Pontische meeuw is. Hij staat inderdaad hoog op zijn poten, borst vooruit en de lichtgele snavel blijkt ook bij de Pontische meeuw te horen in de winter. Met een heerlijk kopje koffie, thee of chocomel praten we na over deze prachtige herfstochtend met een aantal mooie verrassingen op vogel gebied. [JA]

Zaterdag 27 oktober 2018 – Groote Peel

Met z'n vieren vertrokken we op zaterdagochtend vanaf de Geusselt naar de Groote Peel bij Ospel. Het was droog maar fris, slechts een paar graden boven nul. En als je dan net een week Rhodos achter de rug hebt dan valt het toch wel een beetje tegen (Wie de schoen past). Zo rond de klok van half tien gingen we gewapend met onze verrekijkers op pad vanaf het Buitencentrum de Pelen van Staatsbosbeheer. Al vrij snel vloog de eerste formatie trekkende *Kolganzen*

over onze hoofden. Een mooi en motiverend spektakel. Een volwassen Kolgan is te herkennen aan de witte bles rond de snavelbasis en de zwarte dwarsstrepen (streepjescode) op de buik. En voor de gevorderden uiteraard aan het geluid. Een hoog, jodelend en kakelend gegak. Een beetje lachend zelfs "Kjuu-kjuu" of "kjuu-juu-juu".

Even later naderden twee formaties vogels in V-vorm. En er ontstond een welles-nietes discussie over wat we zagen. "Aalscholvers". "Fout zeker weten dat het Kolganzen zijn". "Nee, het zijn Aalscholvers". Het raadsel werd snel opgelost. De twee groepen vlogen namelijk kort achter elkaar. Afhankelijk van welke formatie je in de kijker had was de determinatie verschillend. De voorste waren Aalscholvers de achterste Kolganzen. Dus eind goed al goed. Spoedig werden we ingehaald door de Boswachter die ons en passant vroeg of ze een foto van ons, 'vroeg vogelaars', mocht maken. Dat mocht en 's avonds was de foto van ons groepje al te vinden op Twitter.



We trokken verder en constateerden dat er niet erg veel te spotten viel. Maar dan gebeurde het toch. Op de terugweg zag Janneke op een afstandje 'iets' voorlangs enkele bosjes schieten. Janneke: "Jaaaaaaah dat moet wel haast een Klapenster zijn". En dus gingen we gevieren naar de bosjes staan turen. En inderdaad ontdekte Janneke even later de Klapenster zittend bovenin een veraf gelegen bosje. Nou, dat was in elk geval heel speciaal omdat we van de boswachter hadden gehoord dat de vogel dit najaar nog niet was gespot in de Groote Peel. Dus een primeur. De vogel was zo vriendelijk om uiteindelijk vlakbij in het open veld op een paaltje te gaan poseren. Dat was genieten. Met 21 gespotte soorten was de eindscore niet erg hoog, maar de Klapenster had de dag tot een succes gemaakt. Met een frisse dosis buitenlucht in de longen werd de terugreis naar de Geusselt gemaakt. [NW]

Stadsvogels

Stadsnatuur staat flink in de belangstelling bij het IVN en deze keer zetten we de vogels in de kijker. Daar is alle reden toe, want de vogelbevolking in de stad wordt steeds diverser. Voor steeds meer vogels blijkt de stad een aantrekkelijk leefgebied te zijn. Er zijn zelfs vogels die uitsluitend in een stedelijke omgeving voorkomen. Het is duidelijk dat het voor veel vogels gunstig is in de nabijheid van de mens te leven. Daar is doorgaans veel voedsel te vinden en dat voedsel is ook gemakkelijk te krijgen. De eendjes in het park worden gevoerd en andere watervogels pikken een graantje mee. Kraaien en eksters snacken in afvalbakken en hebben ontdekt dat vuilniszakken gemakkelijk kapot te pikken zijn. De zangvogels in de tuin worden steeds ruimhartiger gevoerd. Steeds meer vogelsoorten zoeken de stad op om te broeden. Huismussen, huiszwaluwen en gierzwaluwen zoeken al van oudsher onderdak in onze woningen. Zij zijn ondertussen echte stadsvogels geworden. Ze zouden zelfs al niet meer kunnen broeden als we hen geen onderdak zouden bieden onder dakpannen of in kieren en spleten in huizen en kantoorgebouwen. Ook de slechtvalk is hard op weg om een echte stadsvogel te worden. In Maastricht is hij niet meer weg te denken. In nog geen 10 jaar tijd hebben twee slechtvalken zich binnen de stadsgrenzen gevestigd en ze hebben in die jaren al heel wat jongen succesvol groot gebracht. Een andere vogel, waarvan je je amper kon voorstellen dat die de stad zou opzoeken, is de scholekster. Deze steltloper heeft zijn toevlucht gezocht op de grinddaken van het AZM, het Geusseltstadion en het MECC. Blijkbaar is het daar veiliger dan op een grindstrandje. Het leven in een stedelijke omgeving biedt deze vogels duidelijk voordelen. Maar een keuze voor een leven in een nieuwe omgeving gaat niet vanzelf. Daar is wel de nodige aanpassing van de kant van de vogels voor nodig geweest. Een bekend voorbeeld daarvan is de huismus, die al heel lang bekend staat als een echte cultuurvolger. Van oudsher is hij overal te vinden waar mensen zijn. Onlangs werd het DNA van de huismus in kaart gebracht en daarbij werd duidelijk, dat de huismus evolueerde in de periode dat de mens de landbouw uitvond. Terwijl de voorouders van deze mus van zaden van wilde grassen leefden, zijn er mussen die 11.000 jaar geleden zijn overgeschakeld op een dieet van zaden van

landbouwgewassen. Ze moesten daarvoor wel hun spijsvertering aanpassen en overschakelen op het verteren van zetmeel. De snavels evolueerden mee, die werden groter. Ook gaf de mus zijn trekgedrag op en zo ontstond de huismus. Bij de merel lijkt hetzelfde te gebeuren. In het boek *Darwin in de Stad*, dat dit voor-



jaar is verschenen, wordt beschreven hoe de merel zich ontwikkelde van schuwe bosvogel tot de huidige 'stadsmerel', die prima weet om te gaan met het leven dichtbij de mens met de nodige gevaren en lawaai. Merels die in de stad leven, zingen op een andere toonhoogte dan merels die in het bos leven, want ze moeten boven het verkeerslawaai uitkomen. Ook is er al sprake van een verschil in lengte van de snavel, omdat ze in een andere omgeving hun voedsel zoeken. Nog even en we kunnen een nieuwe merelsoort aan ons lijstje toevoegen: de stadsmerel ofwel *turdus urbanicus*.

Wie weet gaan de slechtvalken die in de stad leven wel een andere jachttechniek ontwikkelen. We weten al dat de slechtvalk van de Sint Jan er een gewoonte van maakt ook in het donker te jagen op 's nachts trekkende zangvogels, daarbij geholpen door de verlichting van de kerktoren. Zijn soortgenoten buiten de stad jagen alleen overdag. Vogels moeten wel zo flexibel zijn dat ze hun gewoontes kunnen veranderen. Het is geen vanzelfspre-

kende zaak, dat vogels hun schuwheid afleggen, stressbestendiger worden, een andere jachttechniek aanleren of ander voedsel uitproberen. Dat is niet iedere vogel gegeven. De soorten die daar wel in slagen, maken een goede kans succesvolle stadsvogels te worden. Voor vogelaars wordt de stad een interessant excursiedoel. Gaan we straks vogels spotten op het Vrijthof of kiezen we toch maar voor een safari in eigen tuin?

[JA]

Natuurgluren online!

Natuurgluren is sinds 22 september online! Dat betekent dat je de natuur en geschiedenis van Tapijn nu op twee nieuwe manieren kunt ontdekken. Allereerst kun je ter plaatse de 30 verschillende QR code-bordjes scannen en zo op de website beeldmateriaal, interessante weetjes en nieuws over planten en diersoorten op Tapijn ontdekken. Daarnaast kun je via een interactieve kaart op www.natuurgluren.nl vanuit je luie stoel over Tapijn dwalen en op die manier genieten van de bijzondere natuur in dit zich snel ontwikkelende stukje Maastricht. Beelden van de vos en de bever, maar ook van de prachtige muurplanten en de weidebeekjuffer. Informatie over de steenmarter, onderwaterfilmpjes van vissen en natuurlijk heel veel interessants over vogels!

Er leven nogal wat vogels op Tapijn. Een groot deel daarvan komt terug op de website van Natuurgluren. Die vogels zijn onderverdeeld in een aantal hoofdgroepen: volièrevogels, watervogels, oevervogels, holtebroeders en de kraaien-

familie. De kokmeeuw, bosuil en ooievaar worden apart behandeld. Een aantal 'vogel-hoogtepunten' van Tapijn wil ik hier kort uitlichten. Prachtig was het nest van de knobbelzwanen dat we afgelopen voorjaar helemaal hebben kunnen volgen. De ouders met de drie overgebleven jonge zwanen zijn nog steeds regelmatig op Tapijn. Met name in het stukje Jeker bij de Prins Bisschopsingel. Het verenkleed van de jonge zwanen is al bijna helemaal wit, maar er zitten nog bruine veren tussen. Komend voorjaar, als hun kleed helemaal wit is, zullen ze door de ouders verjaagd worden en moeten ze hun eigen weg zoeken. Zwanenkoppels blijven over het algemeen hun hele leven samen. Laten we hopen dat dit koppel ook komend jaar weer Tapijn uitzoekt als plekje voor hun nest. Een andere bijzondere verschijning op Tapijn is de grote gele kwikstaart. Deze mooie, slanke oevervogel met zijn gele kontje en lange, op en neer wippende staart zoekt zijn voedsel (insecten) vanaf stenen in of op de oever van de Jeker. Voor zijn nest maakt hij graag gebruik van bouwwerken van mensen. Spleten in bruggen of watermolens zijn bijvoorbeeld erg geschikt. Zijn heldere roep kondigt zijn golvende vlucht vaak aan, dus de oplettende luisteraar heeft grotere kans deze prachtige vogel te zien. De laatste bijzondere vogel is een echte lawaaimaker; de kokmeeuw. *Kokmeeuwen* zijn niet het hele jaar door te zien op Tapijn, want tijdens het vroege voorjaar vertrekken ze naar Duitsland, Polen en Tsjechië om daar te broeden. Kokmeeuwen die hier in Maastricht geringd zijn, zijn op die plaatsen terug gezien en zo weten we van het 'dubbelleven' van deze druktemakers. Tijdens de winter zijn kokmeeuwen te herkennen aan hun 'koptelefoontjes', twee zwarte vlekjes aan de zijkant van hun kop. Na de winter ruien de veren en krijgen ze hun zomerkleed. Dan is de kop van de kokmeeuw bijna helemaal zwart.

Geïnspireerd? Ga dan zeker eens naar Tapijn om deze (en de vele andere) vogels in het echt te bekijken. Het leuke is dat zelfs in zo'n klein stukje Maastricht toch elke

keer weer iets nieuws of iets anders te ontdekken valt! En is het weer te slecht of lukt het om een andere reden niet de deur uit te gaan? Gluur dan eens op www.natuurgluren.nl !



In de kijker: Peter Vercruijssse

Vertel eens over jezelf, wie ben je en wat doe je?

Mijn naam is Peter Vercruijssse en ik ben 71 jaar oud. Ik ben geboren in Waalwijk en heb ook in een paar andere plaatsen in Brabant gewoond. Dat kwam door het werk van mijn vader die politieagent bij de Rijkspolitie was. Ik ben de oudste van de vijf kinderen. Na het gymnasium A zag ik studeren aan een universiteit niet zo zitten, want ik wilde graag in de luchtvaart gaan werken, mijn grote passie. Ik ben toen een hele week op keuring geweest voor de verkeerspilotenopleiding. Op vrijdagmiddag gingen ze ook nog even naar de ogen kijken en toen bleek dat één oog iets afweek van het andere. Jammer dan. Ondertussen moest ik in militaire dienst waar ik officier bij de Landmacht werd. Daar ben ik uiteindelijk vier jaar gebleven onderwijl uitkijkend voor een baan in de luchtvaart. Dat lukte en zo kwam ik in de operationele luchtverkeersleiding terecht, inclusief nachtdiensten, wat ik tot mijn pensioen op mijn 65e ben blijven doen. Door mijn kennis van

vliegtuigtipes ben ik ook ter beschikking gesteld van ICAO, de International Civil Aviation Organization, om op dat gebied van dienst te zijn. Ik ben getrouwd met Marlies en wij hebben een tweeling van 33, zoon Michel en dochter Wendy. We wonen al bijna 40 jaar in Maastricht, aan de Veulenerbank in Wolder en dat ligt heerlijk aan de rand van de bebouwing. Mijn hobby's zijn vliegtuigen, vogels, grote- en modeltreinen en het fotograferen daarvan, en ook nog zeeschepen als dat zo uitkomt. Ik zou nog veel meer hobby's kunnen hebben, zoals vlinders en andere insecten, vissen (niet vangen maar onderwater bekijken), zoogdieren, postzegels verzamelen, enz. maar de tijd van leven is te kort om dat allemaal te kunnen doen, hoewel ik het toch niet kan laten om daar af en toe ook aandacht aan te besteden.

Hoe lang ben je lid van de WGV en waarom ben je destijds lid geworden?

Mijn vader nam me wel eens mee op patrouille en ik herinner me een heel strenge winter (dat had je toen nog) waarin hij me 's-nachts eens meenam om naar het noorderlicht te kijken. Zo mooi! We vonden toen ook een dode Blauwe Reiger, en die is opgezet in huis beland. Een andere prachtige ervaring was met een Kauw. Bijna ieder jaar moest er een nest uit de schoorsteen gehaald worden en een van de jonkies heb ik grootgebracht. Die was heel hecht met mij en hij vond het prachtig als ik in onze grote groentetuin palen omdraaide zodat hij bij de pieren en pissebedden kon! Als 's middags het Angelus klepte vloog hij naar school en wachtte op het dak tot ik naar buiten kwam. Dan vloog hij naar beneden op mijn schouder en ging zo mee naar huis. Een van mijn dierbaarste herinneringen! We hadden ook een sim-



pele verrekijker en het boekje 'Wat Vliegt Daar'. Rond mijn 14^e of zo ben ik serieus naar vogels gaan kijken en ben ik ook een lijstje gaan bijhouden van de soorten die ik gezien had. Gezien de kwaliteit van dat boekje vind ik het heel knap dat ik in mijn jeugd toch op 74 soorten gekomen ben! Maar in militaire dienst en door latere andere bezigheden is het allemaal naar de achtergrond verschoven. Maar het bleef wel sluimeren en op mijn vele buitenlandse reizen zag ik regelmatig vogels waarbij ik dacht dat die toch heel leuk zouden zijn om aan je lijstje toe te kunnen voegen. Vanaf 1979 ben ik begonnen er af en toe eens eentje op de foto te zetten en langzaamaan breidde dat zich uit, eerst op dia's en nu digitaal. Maar ik kende niemand in Maastricht op vogelgebied en was een beetje op zoek naar mensen om je ervaringen mee te kunnen delen. Toen hoorde ik over de cursus van, ja daar zijn ze weer, Henny en René, en besloot ik om de basiscursus te gaan doen, hoewel ik er eigenlijk al best wat vanaf wist. Maar gek genoeg kende ik de Amerikaanse vogels beter dan de Nederlandse! Dat was in 2001, nog onder de Theresiakerk. En ja, toen ben ik meteen lid geworden van de VWG.

Welke activiteiten doe je allemaal op vogelgebied?

Ik bezoek natuurlijk regelmatig de VWG-avonden en ga mee op excursie. Af en toe doe ik een presentatie of verzorg ik een geluidentraining. Met Johanna heb ik eens de watervogelcursus verzorgd en ik heb wel eens een excursie naar Zeeland georganiseerd. Een tijdlang heb ik de MUS-telling gedaan, maar het gehoor is wat minder geworden en dan is dat niet meer zo leuk. Ook heb ik heel veel trips met Johanna en Hans gemaakt, waarbij ik ontzettend veel heb bijgeleerd. Ook zie je met meerdere ogen en vooral oren veel meer! Verder heb ik nog tienduizenden foto's liggen om door heen te werken waar nog echte juweeltjes tussen zitten. Het leven zal er wel niet lang genoeg voor zijn! En gelukkig heb ik mijn 'lifelists' uit mijn jeugd altijd bewaard, en daar kon ik mooi op voortborduren. Systematisch ben ik pas compleet tot 1986 met 130 soorten, maar ongesorteerd is de stand al 582. Maar tussen mijn foto's zitten er zeker nog wel een paar honderd of zo. En ik bestudeer mijn foto's altijd zorgvuldig, ook die van gewone soorten om bijv. te zien of het een vrouwtje of een mannetje is, of een jonkie, of een ondersoort, of wat dan ook. Daar leer je zo ontzettend veel van. Maar ik kwam voortdurend problemen tegen met de naamgeving van de vogels, en uiteindelijk ben ik me daar stevig in gaan verdiepen. Ik heb uiteindelijk een lijst gemaakt van de Nederlandse namen van alle vogels in de wereld en in samenwerking met een beroeps vogelaar-bioloog houd ik die lijst nog altijd bij. Het is uitgegroeid tot wat nu de standaard lijst is die o.a. gebruikt wordt op Wikipedia, Avibase, Birdpix, Observation.org (is de Waarneming.nl voor het buitenland) en het IOC. En wat ik nooit had kunnen denken, er zijn nu wel een aantal soorten die een Nederlandse naam hebben die van mij afkomstig is.

Wat is je mooiste vogelervaring tot nu toe?

Het is moeilijk om er eentje uit te pikken tussen alle prachtige vogel ontmoetingen. Een vogelsoort vinden die je nog nooit eerder gezien hebt is altijd een grote belevenis, hoewel ik ook gewoon heel erg kan genieten van de vogeltjes in de tuin. De Kauw van hierboven is natuurlijk een hoogtepunt. Het met hulp van

Hans voor de eerste keer een Bokje zien waar ik al zo lang naar uitgekeken had is er ook een. Een Slechtvalk die meer dan tien minuten een jonge Scholekster probeerde te grijpen op de Maas, maar die iedere keer net op tijd onder dook totdat uiteindelijk een Kokmeeuw de Slechtvalk begon lastig te vallen. En ik wilde altijd heel graag eens een albatros zien, en toen dat vanaf een schip in de Japanse wateren lukte was dat echt super. De fascinerende en piepkleine kolibries. En een van de bijzonderste momenten was 's-nachts in noordelijk Canada. Er was helemaal niets te horen totdat er ineens een Parelduiker begon te jodelen, zo mysterieus en zo mooi, gewoon kippenvel. Of Sneeuwganzen aan de Salton Sea in California, duizenden en duizenden, de hele hemel bedekt tot aan de horizon, en daar midden tussenin staan. Nog eentje: op een Noors eiland aan de Barentszee waar de Alken, Zeekoeten en Papegaaiduikers in volle vaart rakelings langs je heen vliegen en je de wind van hun vleugels voelt.



Wat vind jij de mooiste vogel die in Nederland voor komt en waarom?

Er zijn veel mooie vogels in Nederland, kleine en grote. En als je door de verrekijker of telescoop naar een bruin vogeltje kijkt blijken die met alle subtiele verschillen ook heel mooi te kunnen zijn. Maar ik ga voor de *Boerenwaluw*. De mooie kleuren, de prachtige vorkstaart, het gezellige gekwetter. Het is zo mooi om ze in de lucht bezig te zien of als ze eventjes ergens gaan zitten. Hun onbevangeheid als ze een nestje in een kikhut hebben waar ze je wel in de gaten houden maar niet echt bang zijn. En dan hun ongelofelijke prestatie om helemaal naar Zuid-Afrika te vliegen en weer terug, zo'n klein vogeltje. Daar blijf ik in verwondering naar kijken.

Motto (al dan niet op vogel gebied):

Dat is voor mij natuurlijk 'Lijstjes maken is de basis van de wetenschap'! Het houdt je heel scherp, het stimuleert enorm je opmerkzaamheid, en heel belangrijk, het leert je om verschillen tussen dingen te onderscheiden en die te documenteren. En het legt ook dingen vast die je anders na een tijdje al lang weer vergeten zou zijn!

Blijf op de hoogte van onze activiteiten:

E-mail service	Aanmelden bij Chrit Merckelbagh, werkgroep PR: chritm@gmail.com
Website	Kijk ook op de website voor het laatste nieuws, www.ivn.nl/maastricht
Humus	Nr. 104 komt uit: begin mei en loopt tot half september 2019

Werkgroep Wandelen

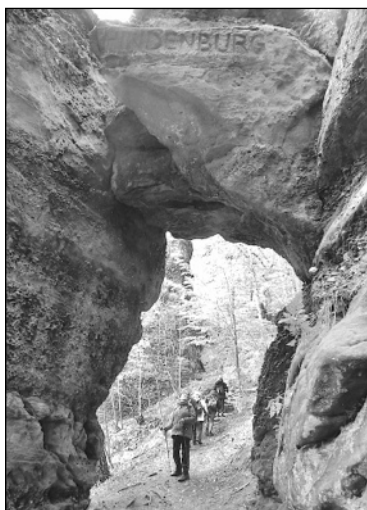


Zondag 28 oktober - Wandeling Buntsandsteinroute met vertrek in Nideggen

Na wekenlang mooi heerlijk zonnig weer is het de zondag van de wandeling vrij koud en donkerbewolkt. Na het gebruikelijke ophaalrondje zijn we met een volle touringcar op weg via Aken, Roetgen en Lammersdorf naar Nideggen in de Eifel. Voor Vossenack is de weg versperd en moeten we een flinke omweg maken, waardoor we pas om 10.50 uur kunnen aanschuiven voor de gebruikelijke kop koffie bij Café Herpertz am Rathaus. Om 11.30 uur gaan we aan de wandel; de wandelaars van de 10 km gaan met Chrit en Jan mee en verlaten Nideggen in noordelijke richting via de Bahnhofstrasse. De groep van de 15 km-wandelaars volgt Herman en Jo en verlaat Nideggen via de Zülpicher Tor in zuidelijke richting. Groep Herman daalt via Wengelssiefweg af naar het Klettergebiet Effels.

12.00 uur. Groep Chrit loopt dan in de omgeving van de Wetterfahrenturm. Groep Herman volgt het wandelpad langs de Obstwand richting Burgwand, dit is de helling onder de Burcht Nideggen. 12.40 Uur heeft groep Herman het rondje rond Nideggen bewandeld en komt uit op de markt. De groep volgt nu ook de Bahnhofstrasse. Groep Chrit bereikt Hindenburgtor om 12.35 uur. Groep Herman





loopt bijna een uur later door de Hindenburgtor. Rond 13.00 uur grote consternatie; we horen het geluid van Kraanvogels. Groep Herman is dan bij het uitzichtpunt Velsenblick en heeft een vrij uitzicht. (Ik heb geen idee hoeveel het er waren maar ik zou zeggen duizenden, in ieder geval het waren er heel veel). De wandelgroepen volgen de wandelweg op de mooi beboste rechterhelling van het Rurdal richting Obermaubach. Deze wandelroute, de Buntsandstein-route is zeer afwisselend en heeft een tiental schitterende uitzichtpunten met uitzicht over het Rurdal en het aan de overzijde gelegen Hürtgenwald en het dal van de Kall. De rode kleur van de 'bontzandsteen'-rotsen wordt veroorzaakt door

het feit dat iedere korrel door een dunne film van roestachtige mineralen is omgeven. Rond 15.45 uur komt groep Chrit in Obermaubach aan, waar groep Herman even voor vier uur arriveert. Het weer tijdens de wandeling was redelijk, zelfs een periode met flinke opklaringen, wel was het in de wind vrij koud. Het was zeer druk bij restaurant Strepp Am Zee en Café Flink, maar met wat geduld hebben we toch nog een plaatsje gekregen. Om 16.45 uur zaten we in de bus en in de langzaam donker wordende avond reden we terug naar Maastricht.

De volgende wandeling - van Malmedy naar Stavelot in de Ardennen - is op 5 mei 2019. Dan volgen we weer een gedeelte van de GR 56. [HH]

Bie dur Lei

(Châlet D'n Observant)



Midden in de ENCI-groeve ligt het infocentrum 'Bie dur Lei' (Châlet D'n Observant) met een prachtig terras waar het heerlijk toeven is.

Geniet van het fantastische uitzicht op de Observant, de visvijver en de nog in bedrijf zijnde ENCI-groeve met haar adembenemende kalkwanden.

Of beklim de trap naar het spectaculaire uitzichtplatform.

Binnen is er een doorlopende informatiefilm over het 'Plan van Transformatie ENCI-gebied', waar beheerder Lei Bellefroid u trouwens alles over kan vertellen.

Het is niet alleen een plek om lekker uit te rusten onder het genot van een hapje en een drankje, maar ook het vertrekpunt van o.a. een fotospeurtocht, prachtige wandelingen (5-25 km) en fietstochten. Deze zijn gratis te verkrijgen.

De kinderen kunnen gratis op zoek naar fossielen in mergelblokken.

Met hamer, helm en veiligheidsbril wordt het een spannend avontuur.

Voor de grote avonturiers zijn er rondleidingen door de ENCI-groeve.

In de vijver kan gevist worden en als u met een groep een op maat gesneden excursie of activiteit zou willen, kan dat geregeld worden.

Bie dur Lei is het hele jaar door geopend
op woensdag en donderdag van 12.00 tot 17.00 uur,
op vrijdag, zaterdag en zondag van 11.00 uur tot 18.00 uur.

Adres: Lage Kanaaldijk 115, 6212 NA Maastricht

e-mail: chaletobservant@gmail.com

website: www.chaletobservant.nl

Lid worden?

Wilt u samen met ons de natuur van dichtbij beleven? Geef u dan op als lid van IVN, waarvan de afdeling IVN Maastricht onderdeel is.

U bent dan lid van IVN en aangesloten bij de afdeling IVN Maastricht.

CONTRIBUTIE 2019	€
IVN-lid (en aangesloten bij afdeling Maastricht) incl. tijdschrift 'Mens en Natuur' (4x) + afdelingsblad 'Humus' (3x)	24,-
IVN-lid + abonnement 'de Natuurgids' (8x per jaar)	39,50
Huisgenoot- of Jeugdlid	5,-

Aanmelden bij

Secretaris Carlo Poolen - Trichtervogdenstraat 70, 6223 CT Maastricht.
Tel: 043-3626261. E-mail: ivn.maastricht@home.nl

Contributie overmaken naar:

ING Bank rekeningnr. NLO5 INGB 0002 4052 39 van IVN afdeling Maastricht, met vermelding van uw N.A.W. gegevens.

Donaties

Wilt u geen lid van onze vereniging zijn, maar ons wel financieel steunen? Dat kan! Maak minimaal € 15,- over op bovenstaande rekening onder vermelding van: donatie. U ontvangt dan 3x per jaar ons afdelingsblad 'Humus'. U heeft geen stemrecht en u krijgt geen korting op IVN-cursussen en andere IVN-activiteiten.

Adverteren in Humus

De kosten voor 1 jaar (3 nummers) adverteren, bedragen:

zwart/wit: ¼ pagina € 25,-; ½ pagina € 50,-; 1 pagina € 75,-

full colour: ¼ pagina € 37,50,-; ½ pagina € 75,-; 1 pagina € 112,50

Kopij voor Humus 104 (verschijnt mei 2019)

Aanleveren voor 8 april bij Chrit Merckelbagh,
Venkelbeemd 1, 6229 WV Maastricht of per e-mail chritm@gmail.com

Redactie Humus: Chrit Merckelbagh, Tineke & Wil de Jong

Humus komt 3 keer per jaar uit met een oplage van 350 ex.,
het winternummer heeft een oplage van 400 ex.

